

250961

MAGYAR TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR

KÓCZÁN FERENCZ ALAPITVÁNYÁBÓL

IX.

A KIRÁLYNÉ

TRAGÉDIA HÁROM FELVONÁSBAN

IRTA

FÖLDES IMRE

Ára 2 korona.

BUDAPEST.

KIADJA A M. TUD. AKADÉMIA.

1907.

MAGYAR TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR
TÚZBERKI KÓCZÁN FERENCZ ALAPÍTVÁNYÁBÓL

kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.

I.

ATTILA HALÁLA

TÖRTÉNETI TRAGÉDIA ÖT FELVONÁSBAN

Irta

SZÁSZ KÁROLY

II.

ISTVÁN VEZÉR

TÖRTÉNETI DRÁMA ÖT FELVONÁSBAN

Irta

SZÁSZ KÁROLY

III.

POGÁNY MAGYAROK

TÖRTÉNETI SZINMŰ NÉGY FELVONÁSBAN

Irta

GABÁNYI ÁRPÁD

MAGYAR TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR

IX.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

MAGYAR
TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR

TÚZBERKI KÓCZÁN FERENCZ ALAPITVÁNYÁBÓL

KIADJA A MAGYAR TUD. AKADÉMIA

IX.

FÖLDES IMRE, A KIRÁLYNÉ

BUDAPEST

1907.

A KIRÁLYNÉ

TRAGÉDIA HÁROM FELVONÁSBAN

IRTA

FÖLDES IMRE

KÓCZÁN FERENCZ ALAPITVÁNYÁBÓL

KIADJA A M. TUD. AKADÉMIA

BUDAPEST

1907.

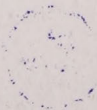
250961

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A KIRÁLYNÉ

Személyek.

III. András, király

Ágnes, királyné

Iduna, húga

Hedvig, osztrák hercegasszony, Ágnes és Iduna anyja

Adalbert, száműzött német herceg

Ladomér, esztergomi érsek

Omodé }
Guréth } magyar főurak

Ozúr }
Alpra } kún főurak

Palotahölgy.

Magyar, osztrák, kún urak. Papok. Iduna és Hedvig kísérete. Apródok. Palotahölgyek. Testőrök. Királyi kíséret.

Mind a három felvonás Székesfehérvárott, a királyi palotában történik. Az első és második felvonás egy nap, a harmadik két nappal később.

Idő: a XIII. század utolsó évtizede.

EISŐ FELVONÁS.

Szín: A királyi palota udvara. Jobbra Endre lakosztálya, balra Ágnesé. Fák. A szín jobb oldalán asztal székekkel. Az asztal mögött földbeszúrt fáklya világít. Piros sáv az égen. Lassan világosodik.

ELSŐ JELENET.

(Omodé, Guréth, Alpra, Ozúr az asztal körül ülnek. Előttük boros serlegek.)

ALPRA (keletre mutat).

Üszköt dobott a hajnal ott az égre.
Mily félve pirkad, reszkető színekkel, —
Ám nemsokára óriásra nő
S az éj homályát gyorsan elnyeli.

GURÉTH (felemeli poharát).

Koczintsunk hát a virradatra.

OMODÉ (öreg főúr).

Ám

A honnak hajnalára.

MIND. (Kocintva isznak.)

Éljen, Éljen!

OZÚR.

Ittunk, urak, de jöttét nem remélem.
 A hajnalunk sötét barlangba bújt;
 Bezárkozott sok éven át a mélybe,
 A hosszú restség megnövelte testét
 S a barlang száján most kijönni nem tud.
 Erölködése rázza ezt a földet:
 Minden kis röpke percz csatát teremt.
 Úgy látszik, mintha máris itt ragyogna;
 Pedig csak megtörött reményeink
 Foszlánya az, mely még szemünkbe villan!

OMODÉ.

Nem úgy, Ozúr. Fejünk felett dereng.

OZÚR.

Az ég talán?

OMODÉ.

A honnak égi boltja.
 András királyunk minden ellenét
 Legyőzte immár. Áll a trón erősen
 S miként a múltban, szent dicsfény köríti:
 A hajnal fénye onnan ránk talál.

OZÚR.

Hej, Kún László király dicső korát
Kivánom vissza én.

ALPRA.

S veled megyen
A kún nemzet java.

GURÉTH (gúnyosan).

No nézd! . . . Igen?
— Ha virradást, barátim, ebbe láttok,
Úgy az nekünk az alkony bibora,
Mely a magyarra szemfödöt borít.

OMODÉ (keserűen).

Jó Alpra és Ozúr, én értelek.
Ti bennetek, kunokban, él a múlt:
László király kora s mohó ajakkal
Jöttéért zengetek forró imákat.
Fáj Andrásnak parancsa, mely — habár
Már évek óta törvénytársamba megy, —
Megtartatlan maradt eleddig is.
Ti a homályban más szint vallotok,
Mint a világosságon: Ott pogányok!
De itt keresztény-mezbe bújtok! . . . Alpra,

(ősz hajára mutat)

Ozúr! — hajamnak megbocsátotok,
 Ha az igaz vezérli ajkamat.
 Pogányok vagytok s Lászlónak korát
 Ezért várjátok vissza! . . . Nemde? Nem?

(Fürkészve nézi Alprát és Ozúrt, kik hallgatnak.)

A hallgatás igent jelent.

OZÚR.

Mit is

Tagadjuk? A király parancsa — bár
 Személye szent is — új hitet nem adhat.

ALPRA.

S a régít meg nem törheti vele.

OZÚR.

Mi küzdeni fogunk, de béke útján.

GURÉTH (hevesen lecsapja poharát).

S mi küzdeni fogunk, ha harczzal is!
 E szép hazán magyar marad az úr.

ALPRA.

S a kún görnyedjen szolgaságba tán?

GURÉTH.

Úr is lehet, de csak ha jó keresztény.

OZÚR (haraggal).

Magadnak szabj törvényeket.

OMODÉ (csittítva őket).

Ozúr, jó Alpra! mily heveskedés? (Guréthez.)

Guréth,

Az ércz-kupát asztalhoz mért csapod?

(Ozúrhoz). S te oly szemet meresztesz, mint az ölyv,

Ha áldozatját félig már bekapta,

(Alprához). S te, mintha már másik felét harapnád!

(Ozúrhoz). Te mondod: békén fogtok küzdeni,

S már harczi kiáltást harsogsz rengetőn.

OZÚR (morogva).

Magának szabjon törvényt, ne nekem!

GURÉTH.

Ez a király törvénye, érted-e?

ALPRA.

Ha a király parancsol: félre állunk.

Ám béke útján mégis küzdhetünk,

Hogy visszavonja!

GURÉTH.

Törvény, nem parancs!

OMODÉ.

Hallgassatok már! Csönd legyen. Helyette

Éltessük Andrást. Éljen a király!

MIND. (Kocintva isznak.)

Éljen sokáig!

OMODÉ.

Éljen a királyné!

(Csönd.)

OZÚR (morogva).

Pokolba véle! . . .

GURÉTH.

Éljen én miattam,
A meddig tetszik, de nem mint királyné.

OMODÉ.

Urak! . . . urak! . . . nem isztok Ágnesért?

ALPRA.

Iszom, mert habzó serlegem kívánja.
Ám Ágnesért? Nem én! . . . Soha, soha!

OMODÉ (haraggal).

Úgy hát magam kiáltom: éljen, éljen!

(Eldobja poharát. Összefont karokkal feláll.)

Már ennyire vagyunk? A gyűlölet
Lobbot vetett a száraz rőzse közt?

OZÚR.

A tűz az ágakig hatolt eleddig!

GURÉTH.

S a koronát is lánggra gyújtja majd.

OMODÉ.

Hohó! Király urunk imádja Ágnest!...

ALPRA.

Útálni fogja, míg mi itt vagyunk.

OMODÉ.

S miért, szentségtörő gyűlölködök?
 Vétett-e néktek? Angyal földi képben.
 A lelke tiszta, mint a homloka.
 Szíve nemes. Az arcza szép. Szeme
 Tükör, miből szentség sugározik.
 Körötte rút bűnök s belőle mégis
 A tisztaság ragyog. Személye szent!
 Előtte térdre, vakmerő gyalázók!
 Boruljatok le s léptei nyomát
 Rózsával hintsétek be, bűnösök,
 S ne kutya-tejjel, mérges gyűlölettel!
 Előtte porba!...

OZÚR (kaczag).

Jó öreg, botor vagy.
 Gyűlöljük, mint ködöt a bércz-orom,
 A mely nehéz legével eltakarja.
 Vallásunk legnagyobb ellenfele!

ALPRA.

Ez az! . . . Ágnes sugallta azt a törvényt!

OZÚR.

S míg ő királyné, ránk sújt mindig is.

OMODÉ.

Úgy hát ezért? Mert jámbor s jó keresztény?
A tiszta lelken meg nem ül a sár;
Dobáljátok reája, s visszapattan:
Orczátokon majd jobb helyet talál!
Hah, rágalom . . . A kúnt nem üldözi,
De vallástokban szégyen-oszlopot
Lát, melyen férje trónja nem nyugodhat.

ALPRA.

Gyülöljük őt s a kúnok mind velünk.

OMODÉ (Guréthez).

S te? Te, Guréth? Te is ezért? Te is?

GURÉTH.

Nem, Istenemre, ebben elkisérem, —
Itt egy uton megyek Ágnessel én . . .
De magtalan! Ez ám a bökkenő.
Az Árpádok kiválasztott családja
Endrével megszakad. Ágnes beteg.
A talján orvosok, német tudósok,

Rácz javasasszonyok, tatár kuruzslók
 Még a reményről is lemondanak!
 Mi lesz a honnal?

OMODÉ.

És ezért gyűlölni?

GURÉTH.

Ki gyűlöli? Én? Istenemre, nem!
 Csupán a köz javát s a hon jövőjét
 — A mely csak Árpáddal virrad ragyogva —
 Figyelve, együttérzek mindazokkal,
 A kik kívánják: András űzze el
 A trónról Ágnesét s adjon helyette
 Hazánknak más királyi nőt, kiből
 Árpádnak törzse új rügyet fakaszthat.

OMODÉ.

Lépten-nyomon e szép hon téerein
 E szót hallom süvölteni: elűzni!
 Mert magtalan? Hát vétkes ő? Botor,
 Ne ostromold a természet bilincseit!
 Hát bűnös ő?

GURÉTH.

Öreg, hazánk az első.
 — Csak aztán a királyné.

OZÚR.

Második

A kúnna üdve, ő csak harmadik!

OMODÉ.

Nyugodjatok meg. Isten úgy akarta.

GURÉTH.

Isten szavát a milliók szívében
Hallatja és nem egyben, Omodé!

ALPRA.

Sőt a király is így gondolkodik.

OMODÉ (haraggal).

Hazugság!

ALPRA.

Ám legyen. De elbeszélem . . .
Ma jön meg Iduna, a királyasszony
Huga . . . (Adalbert jön jobbról, szép ifjú.)

OZÚR.

Mi az . . . lépések?

GURÉTH.

Ez Adalbert.

MÁSODIK JELENET.

Omodé, Guréth, Ozúr, Alpra, Adalbert.

ADALBERT.

Köszöntlek bennetek', dicső urak.

GURÉTH.

Üdv néked, herczegem. (Mind kezet szorítanak vele.)

OMODÉ.

Jójj, ülj le mellém.

ADALBERT (leül).

Igy őrzitek a nagy király küszöbjét?
Kancsó, kupák . . .

OZÚR.

Igyál te is, komám! (Bort tölt a pohárba.)

ADALBERT.

Ha azt hiszed: ellenkezem, csalódol.
S ha csalódol, ellenkezel magaddal.
Reátok, jó urak! (Iszik.)

OMODÉ.

Köszöntlek, herczegem.

ADALBERT.

Miről folyt hát a szó?

ALPRA.

Hallottad-e

Endréről s Idunáról a mesét?

ADALBERT.

Kivánod; mondjam el?

ALPRA.

Ravasz németje!

Néhány nap óta él itt udvarunkban,
Mindent kitud, habár ő titkolózik, —
Nyitott fülekkel hallgat mindenekre.

ADALBERT.

Minek fülelni, ha harsogva mondják?
Minden sarokban ezt beszélik itt.

GURÉTH.

Nos halljuk, Alpra . . .

ALPRA (hirtelen).

Még se mondom el.

Rokona vagy te Idunának és a
Királyasszonynak, herczegem. Nem úgy?

ADALBERT.

Eh, mit se bánd.

GURÉTH (Alprához).

Hát hallgass, vagy beszélj.
Ne mind a kettőt együtt. Lesz-e? nos . . .

ALPRA.

Ma jön meg Iduna s a mint mesélik,
Meglátogatja nénjét, a királynét.

GURÉTH.

Ez újság?

ALPRA.

András várja lázasan.
Tudjátok im: a büszke Iduna
Nem látogatni jön. És a király sem
Rokoni szívvel várja. Ágnesét
Elűzi majd a trónról s Idunát
Helyébe ülteti.

OMODÉ (felugrik).

Gaz rágalom!

GURÉTH.

És?

ALPRA.

És?

OZÚR.

Ez régi már.

GURÉTH.

Bolond vagy, Alpra.

Ez új hír, monddod? Már el is feledtük.

OMODÉ.

S ti hiszitek?

GURÉTH.

Miért ne?

OMODÉ.

Ó, botorság!

ADALBERT.

Én mondok újat.

ALPRA.

Halljuk, herczegem.

OMODÉ.

Eh . . . Idunával megjön vőlegénye,
Miczisláv, Lengyelország herczege.

GURÉTH.

A vén Miczisláv?

OMODÉ.

Értsd meg: vőlegénye.

ALPRA.

Az mit se tesz. Úgy gondolom: Miczisláv
Egy testet öltött vén ürügy, a melylyel
Jöttének czélját rejti Iduna.

ADALBERT.

FigyeljeteK. Új hirt regélek ám.
(Omodéhez.) És ez szavadra válasz lesz, öreg.

GURÉTH.

Beszélj, Adalbert.

ADALBERT (reszkető hangon).

Ismerek hazámban
Egy német ifjút . . .

GURÉTH.

Hogy hívják?

ADALBERT (izgatottan).

Ne kérdezd.

GURÉTH.

Ez a neve? Jó. Hallgatok. Tovább.

ADALBERT.

Imádta Idunát. Imádta, mint
 A harmatot a föld s az égi bolt
 A csillag-miriádot. S Iduna
 Viszont szerette őt, vagy úgy mutatta.
 A nap, midőn leszáll az ég peremjén,
 Tüzes csókkal búcsúzkodik a földtől.
 E csók nem olyan lángoló, miként
 Az Idunáé volt, ha válni kellett.
 Egy szép napon hatalmas úr jelent meg,
 Miczisláv herczeg, milliók feje.
 Kincses. Habár haja ezüstbe olvad.
 Az ifjú csak herczeg volt, bár deli:
 Az udvarból kiűzték őt galádúl.
 És Iduna — Miczislávnak jegyese!

GURÉTH.

Te vagy ez ifjú! Valld be, jó Adalbert.

ADALBERT (felugrik).

Nem én. Ne mondj ilyet.

GURÉTH.

Csak gondolom.

De ha kívánod, hát el is felejttem.

ALPRA.

Nos és?

ADALBERT.

Ha Iduna Miczislávért,
 — Mert gazdag s mert hatalma nagy — lovagját
 El tudta üzni, bár szerette őt:
 Úgy a királyi trónnak fényeért
 Miczislávot könnyebben elfelejti,
 Mert őt csupán hatalmáért akarja.

GURÉTH.

Ily szörnyeteg e nő?

ALPRA.

Csitt, csöndesen!
 Királyné lesz! Ne szólj így, oktalan.
 (Ezalatt megvilágosodik a szín. Alpra kioltja a fáklyát.)

OMODÉ.

Szentségtelen beszéd. Ha Iduna
 Ily czéllal jönne is, e csalfa tervvel,
 — Királyunk, András, nem megy lépre majd.
 Imádja Ágnesét.

GURÉTH.

Bohó öreg!
 Midőn háztüznézőbe ment királyunk,
 Albert hercegnél, Ausztria uránál
 Pihent meg és legott megkérte Ágnest.
 Lehet: szerette, vagy gondolta csak.

Iduna akkor rózsás lányka volt,
 Gyermek czipellőit tiporta még,
 — Királyunk meg se látta, rá se nézett.
 S boldog volt Ágnesével — egyidőig, —
 Míg Iduna Horvátországba jött
 S vendége volt vig udvarunknak ott.
 A bimbó pattan s felkacsint a rózsa.
 A kis leány helyett szép, büszke szüz
 Viselte már az Iduna nevet.
 S együtt valának folyton Endre s a
 Kaczér rokon. Talán csoda? A nyíló
 Virág kívánatosabb, mint a mely
 Kelyhét kitárta már. Az sejteti
 Az illatot, — ezét megizlelők.
 A sejthető kéj sokkal izgatóbb,
 Miként az ismert. Régi nóta már.
 Azóta András és Ágnes között
 A boldogságnak húrja meglazult,
 Csak néha, hogy viszhangot ad . . .

(Ágnes Palotahölgygel a bal-oldali lak lépcsőjén jön. Szép magas
 alak. Büszke fejtartás. Arcza kissé sápadt.)

ALPRA (súgva Guréthez).

Guréth.

Csitt . . . a királyné!

GURÉTH (suttogva).

Ágnes.

OZÚR (halkan).

Hej . . . siessünk!

GURÉTH.

Reggel van im: keltsük fel a királyt!

OZÚR.

Gyerünk! (Guréth, Ozúr, Alpra sietve el a jobboldali lak lépcsőjén.)

HARMADIK JELENET.

Ágnes, Omodé, Adalbert, Palotahölgy.

ÁGNES (utánuk néz).

Eltűnnek, mint az álmos éj
Szülöttei, ha jó a fény, a nap.
Ármánykodók, sötétben dolgozók!
Szin-méz az ajkon s méreg a szivükben;
Ismerlek, Alpra és Ozúr! . . . Pogányok!
Nem érdemlik, hogy lábaim tiporják.
Guréth, a gyáva hős, ki asszony ellen
Feszíti törét . . . Mind jó ismerős . . .

ADALBERT (meghajolva).

Üdv, szép királyné.

OMODÉ (meghajolva).

Hódolat neked!

ÁGNES (összerezzen, megfordúl. Adalberthez).
Kedves rokon! (Kezét nyújtja.)

ADALBERT (kezet csókol).

ÁGNES (Omodéhez gyöngéden).
Te hű öreg!

OMODÉ.

Királyném!

ÁGNES.

Fehér hajad nem oly szelid, miként
A lelked. Ó ismerlek téged is.
Barát vagy s hű alattvaló. (Kezét nyújtja.)

OMODÉ (meghatva).

Királyném! (Kezet csókol.)

ÁGNES.

A zajt, vizályt utálja lelked. Ám
A míg ezek a trónnak lépesején
Hevernek itt: pártoskodás jövőnk.
De Istenemre, nem! Letiprom őket!
S ha kigyó-testük újonnan megéled,
Százszor legázolom egymásután!

OMODÉ.

Nem oly veszélyesek, hidd el, királyném.
 A ki megoldja nyelvét s mindenekre
 Kigyót-békát kiált, — az nem harap.

ÁGNES.

Jó lelked mindent védelmébe hív,
 De a szemedben félelem ragyog.
 Te félsz — és értem, Omodé . . . Ne aggódj,
 Öreg. — Hangyák nem zúzzák össze Ágnest.

ADALBERT.

Pitymaló hajnal színes rózsapirján
 Komor, sötét beszéd ez, szép királyné.

ÁGNES.

Az éj homálya még szememben ül.
 Kisértő árnyai agyamba' járnak.
 Álmatlan éj a természet csapása;
 Szirmát elvesztett fonnyadt rózsa az,
 Melyen az elmúlás lidércze bolyg.
 Álmatlan éj a részem holdak óta!

OMODÉ.

S miért, királyném?

ÁGNES.

Jó öreg, ne kérdezd . . .

Arczom felel. Olvasd le róla hát.

Láz égeti ez ajkat s nincs, a ki

Csókjával fojtaná el sóhaját.

(Összeborzong.)

Hideg van! . . . Itt, körültem, mindenütt!

Megváltozott. Fagyos. Ha néha szól,

Úgy már siet tovább . . .

OMODÉ (résztvevően).

Én értelek.

Vigasztalódj . . . Az ország gondja az.

A hon szentelt java marasztja Andrást.

A gond, a trón . . .

ÁGNES (szomorúan).

Olyan hideg, fagyos.

Ölelő két karom nem kell neki.

Izzó szemem csak arczát égeti.

Beszédemen csak száraz szót vigyáz.

Nem látja: benne mint kísért a gyász,

Orczáimon a fonnyadó virágot, —

A bánatot, a boldogtalanságot!

PALOTAHÖLGY.

Királyném, így nem láttalak soha!

ÁGNES (felegyenesedve, erélyes hangon).

Elég. Ma vig leszek, — erőltetem.
Vendéget nem fogadnak könnyezéssel.
Szép Idunámat majd ujjongva várom.
Szerettük egymást mindig, kis korunktól.
Vigadva várom . . .

ADALBERT (rejtélyesen).

Úgy tudom, királyné,
E gyors öröm gyorsabban eltűnik.

OMODÉ (szemrehányó pillantást vet Adalbertre).

Adalbert!

ADALBERT (olyan mozdulatot tesz, mintha megbánná szavait).

ÁGNES (felkapva fejét megragadja Adalbert vállát, szemébe néz).

Mit beszélsz? . . . Ne titkolódz!
Mit rejtesz a szívedben? Szólj, Adalbert.

OMODÉ.

Bolondság, pletyka . . .

ÁGNES (fűrészve nézi őket).

Omodé . . . Adalbert . . .

Beszélj!

ADALBERT.

Kivánod . . .

OMODÉ.

Hallgass, herczegem!

ÁGNES.

Parancsolom!

ADALBERT (meghajol).

Parancsod szent, királyné.

— E honban mindenütt beszélnek immár,
Az udvar is nyelvére vette és
Egymásnak adják új meg új hírül,
Hogy Iduna nem látogatni jön,
S hogy András őt nem mint rokont fo-
[gadja . . .

ÁGNES (hevesen).

Siess!

ADALBERT.

A trónra ülteti helyetted.

PALOTAHÖLGY.

Ah! Borzalom!

OMODÉ (Ágneshez, ki megdermedve áll).

Bolondság, ó ne hidd.

ADALBERT (folytatva).

A szentatya felbontja majd frigyét.
— Elúzi Ágnest ősi trónusáról
És Idunával osztja meg.

ÁGNES (felsikolt).

Nagy ég!

(Majd) Hazugság! Nem lehet.

ADALBERT (vállát vonva).

Én sem hiszem.

ÁGNES (felkaczag).

Gyerekmese. Szerzőjét ismerem.
 Vérével írta meg a rágalom,
 S a gyűlölet pecsétjét nyomta rája.
 A merre nézek: villámló szemek.
 Én jól tudom, hogy hol fakad a burján!
 A kún gyűlöl: vallását összetörtem
 És szétzúzott pogány oltáriból
 Kereszteket faragtam szent hitemnek.
 És a magyar? — Mert nincsen gyermekem!
 A nőre mily csapás, ha nincs, kinek
 Gügyögő ajka bánatát mosolyba
 Olvasztaná fel . . . S még ez is! Nagy Isten!
 Testvérem Iduna! Oly szende, szüzi . . .
 András szeret . . . (elfojtott hangon) Mért oly hi-
 deg, fagyos?

OMODÉ.

Ne higyj, királyném! András jó, nemes.

(Harangszó.)

ÁGNES.

A kápolnába jöjjetek. Zsolozsma,
Imádság jó tanácsadó, mikor
A szív a kétkedésben tévelyeg.

OMODÉ.

Még mindig így?

ÁGNES.

Oly gyorsan jött e hír.
— Csak kétkedés... Ne félj! Még semmi biztos!
A szüzanyánál enyhülést találok.
Jöttök velünk, urak?

ADALBERT.

Megyünk.

(Mind el jobbra.)

(Kürtszó, András jön a jobb oldali lak lépcsőjén, utána Guréth,
Alpra, Ozúr.)

NEGYEDIK JELENET.

András.

(Szép férfias alak. Arczának bús kifejezése van.)

Guréth, Alpra, Ozúr; majd Guréth nélkül.

ANDRÁS.

Guréth.

GURÉTH (előlép).

Királyom, várom a parancsot.

ANDRÁS.

Az érseket. A kápolnába lesz.
Hamar. Fontos beszédem van vele.

GURÉTH (el jobbra).

ANDRÁS (a hátrább álló Ozúrhoz és Alprához).

A félig mondott szót én gyűlölöm!
A gondolat mutassa emberét
S ne félve, titkosan tegyen panaszt.
A pletykaszót nem tűröm itt, urak!
Az én lakom nem vén banyák tanyája!
Ha van panasztok, úgy ne tartsatok
Szószátyár, titkon lappangó beszéddel,
Mit udvaroncok dőresége költ
Ármánykodó nagyoknak szájizén.
Ha bajotok van, — úgy elő — de nyiltan.
Nos hát, mi lesz?

ALPRA (Ozúrhoz).

Ozúr.

OZÚR.

Nem, Alpra, — te.

ALPRA.

Te kezdted . . .

OZÚR.

Úgy? Te mondtad . . .

ALPRA.

Én?

OZÚR.

Igen.

(Elhallgatnak.)

ANDRÁS.

Nincs bátorságotok? Gondolhatom:
 Milyen szándékkal jöttetek. Mit ott bent
 Beszéltetek, fellázítá a vérem.
 Ily hangokat nem tűrök udvaromban!
 Királynétok személye szent! A porba!

OZÚR (letérdel).

Királyom!

ALPRA (letérdel).

Ó bocsáss meg!

ANDRÁS.

Keljetek fel!

Máskor ne halljak ilyeket!

(Alpra, Ozúr felállnak, Guréth jobbról jön Ladomér érsekkel.)

ÖTÖDIK JELENET.

András, Ladomér, Guréth, Alpra, Ozúr.

GURÉTH.

Az érsek.

LADOMÉR (meghajol).

Királyom, itt vagyok.

ANDRÁS.

Bocsánatot,

Jó érsekem, imádban, hogy zavartalak.

Fontos beszédem van veled.

LADOMÉR (meghajol).

Parancsolj!

ANDRÁS (Guréthre, Alprára és Ozúrra néz, mire azok hátra vonulnak. Ladomérhez).

Sötét jelek borognak udvaromban, —

Sötétebb árnyat festenek szívembe.

A rágalom s a gáncsoló beszéd

A trónnak ékeit rabolja immár.

Rámölti nyelvét s hallom, azt beszéli,

Hogy Ágnest én elűzöm oldalomról

És Idunát, ki vendégségbe jön,

Helyébe ültetem. Mit tudsz te erről?

Honnan fakadt ez?

LADOMÉR.

Hogy honnan fakadt?
 Jövönk sugallja, nemzetünknek útja,
 A mely utánad a sötétbe vész!

ANDRÁS (haraggal).

Te is?

LADOMÉR.

Mindenki! Én is! Minden ember!
 A szükség: törvény — s törvényt dönt a
 [porba . . .

ANDRÁS.

Megállj! De én . . . Nem számoltok velem?

LADOMÉR.

Te megteszed, ha szükség kényszerít.

ANDRÁS (haraggal).

Nem ismerem!

LADOMÉR.

Tanácsot kérsz, királyom?
 Kitől? A paptól? Tőlem, érsekedtől?
 Úgy válaszom: Ne tedd, király, soha,
 Mert Agnesed vallásunk oszlopa.
 Az embert kérded? Válaszom: Ne üzd el,
 Mert testet öltött jószág, szüzi szentség.
 Tanácsadodat kérded? Válaszom:
 Taszítsd el kérlelhetlenül s hamar!

Frigyed felbontja majd a szentatya.
 Hazánk kívánja! Szép honunk jövője,
 Mely úgy virrad csak, hogyha trónusunkon
 Honszerző Árpád büszke sarja ül.

ANDRÁS.

Honunk jövője nem pirkad, ha így
 Bűnben fogan.

LADOMÉR.

Eh, nem bűn ez, királyom,
 Csak áldozat honodnak élteért.
 Mi tarthat vissza hát? . . . A szerelem,
 A mely hozzá fűz?

ANDRÁS (hallgat).

LADOMÉR.

E csalfa érzés
 A hon jövője ellen kényszerít?

ANDRÁS (hallgat).

LADOMÉR.

Nem ez? . . . Az eskü?

ANDRÁS.

Ó, az eskü! Az!
 A becsület s az eskü. Érted-é?

Meg nem szegem soha: Az égre mondom!
 — Egy árva nőt taszítsak el magamtól,
 Mert rája Istenünk áldást nem ad?
 Kergessem el, amért beteg szegény?
 Nem ismersz, érsekem! Hallgasd szavam:

(Büszkén.)

Itt Árpád vére esörgedez! Tudod? —
 Oltárnál esküvénk... S te pap, te pap,
 Ilyet tanácsolsz?

LADOMÉR.

Ó megállj, király!
 Ruhám lefoszlik. Hol van itt a pap?
 Helyében a hazafi áll! S te benned
 Sem az emberhez fordultam szavammal:
 — Árpád sarjához! Érted-é, király?
 Előbb valál Árpádnak szent utódja,
 Mint Ágnesednek férje.

ANDRÁS.

Ám mutass
 Dicső elődeim során csak egyre,
 A ki ily gazságot lelkére vett,
 A ki elüzte ártatlan nejét...
 Kisebbet... Azt se bánom. Bármilyen foltot.
 Szentek, dicsők, örökkön él nevük!

LADOMÉR.

Te rajtad áll most, hogy ne csak nevük
Ragyogjon az örök idők egén.

ANDRÁS.

E bűnnek árán? Nem! Soha, soha!

LADOMÉR.

Honszerző Árpád, Geyza, nagy vezérek,
Szent-István, László s annyi hős király,
Kálmán, a bölcs s a többi sok dicső
Rád néznek im, uram, az ég ivéről!
Üres marad utánad trónusuk!

ANDRÁS.

A honra száll a választás joga.

LADOMÉR.

De kit? . . . De kit?

ANDRÁS.

Ki arra érdemes.

LADOMÉR.

Csak Árpád nemzedéke, — senki más!
Kit? Egy magyart? E népet ismered.
Nem tűri trónján vérenek szülöttjét:
A régi átok újjonon feléled,

S a testvérharcznak réme felkisért.
 Csak Árpád sarját látja nemzetünk
 Feje fölött újjongva s lelkesedve!
 Egy idegent? — Az már a sír, király.
 Sötét szádája nem mutatja méhét: —
 Alant az elmúlás, egy nép halála!
 Te azt tudod, mit itt csak sejtenek: —
 Felhő közelg a kék Itáliából:
 Martell Károlynak csillog fegyvere.
 A trónra vágyót serged majd legyőzi;
 Mi haszna mind? Utánad az megéled.

ANDRÁS (eltakarja arcát).

Nagy égi Úr! E megpróbáltatás!
 Csapásod százszorozva sújt fejemre.
 Vad ellenségeim a porba mind,
 S most ez kisért! Miért nem engedéd,
 Hogy Árpádnak magasztos törzsökéből
 E nép megváltójául rügy fakadjon?

(Susogva.)

Elűzni? . . .

LADOMÉR.

És helyébe Idunát . . .

(Mosolyogva) Nagy ellensége nem vagy, úgy tudom.

ANDRÁS (felkapva fejét, királyi méltósággal).

Ladomér! . . .

LADOMÉR (összerezzén).

Csak futó mosoly, királyom . . .
Helyébe Idunát, azért jön ő.

ANDRÁS (haraggal).

Ez rágalom. Mi hívtuk udvarunkba . . .
Elűzni . . . ? (Szilárdan) Nem. Soha! Nem! Érted,
A honra száll a választás joga, [érsek?
Vezesse őt a hazaszeretet!
— Árpád vagyok, ily bűnre képtelen!
Korlátaim: a becsület s az eskü.

LADOMÉR (fürkészve néz András arczába).

S a szerelem?

ANDRÁS (hallgat).

LADOMÉR (magában).

Itt megtámadható.

ANDRÁS (haraggal).

A szerelem? . . . Birám vagy ember itt,
Avagy alattvalóm?

LADOMÉR.

Magam jövék,
Avagy tanácsot kéini hívtál?

ANDRÁS (méltósággal).

Érsek!

Király vagyok, urad!

LADOMÉR (összerezzen, meghajol).

Bocsánatot . . .

(Ágnes jobbról jön, Palotahölgy, Omodé, Adalbert vele.)

HATODIK JELENET.

*András, Ágnes, Ladomér, Omodé, Guréth,
Ozúr, Alpra, Adalbert, Palotahölgy.*

(Omodé, Adalbert, Palotahölgy meghajolnak András előtt, aztán Ladomérral együtt a hátul álló Ozúrhoz, Alprához és Guréthez csatlakoznak, kik az előttük elmenő Ágnes előtt meghajolnak.)

ÁGNES.

Királyi férjem!

ANDRÁS.

Ágnesem, jó reggelt!

(Kezet szorít Ágnessel.)

ÁGNES.

(Ránéz hosszan, mintha valamit várna, aztán csókra nyújtja ajkát.)

ANDRÁS (megcsókolja).

ÁGNES (szemébe néz).

Valami bánt?

ANDRÁS (kerüli tekintetét).

Eh, semmi.

ÁGNES (a hátul állókra néz).

Ők beszéltek?

Megrágalmaztak?

ANDRÁS.

Hogy gondolsz ilyet?

Szeretnek ők.

ÁGNES.

Ha tán veled beszélnek!

Vigyázz!

ANDRÁS.

Eh, balgaság. (Szünet után.)

Ma érkezik

Meg Iduna . . .

ÁGNES (célózva).

S a vőlegénye is.

ANDRÁS.

Türelmetlen lélekkel várom őt.

Kedves leány.

ÁGNES.
Kissé kaczér.

ANDRÁS.

De szép,
Horvátországban láttam őt utólszor.
(Végig simítja homlokát.)
Mi szép idők valának, Istenem!
Ott jól mulattunk. Nemde, Ágnesem?
Vigadtunk . . . Nem csupán mi, — ám te is.
Mennyit kaczagtunk minden csöppnyi tréfán!
Azóta nem találkozám vele.
Most szebb lehet már . . . (Hirtelen elhallgat, majd)
Ágnesem, bocsáss meg.
Hív az országtanács. Gyerünk urak.
(Meglátva, hogy Omodé marad.)
Omodé, a tanácsba jőjj.

OMODÉ (meghajol).

Parancsolj!

(András, Ladomér, Omodé, Guréth, Ozúr, Alpra el jobbra.)

HETEDIK JELENET

Ágnes, Adalbert, Palotahölgy.

ÁGNES (András után néz).

A csókja oly fagyos! Keze remeg . . .

(Végigsimítja homlokát.)

Óh, hogyha úgy van! . . .

PALOTAHÖLGY.

Újra, szép királyném?

ÁGNES.

Szivembe markolt már . . .

PALOTAHÖLGY.

Kivetheted.

ÁGNES.

Azt hittem: már elűztem — s itt kisért.
Tán mindig őt szerette András?! . . . Isten!
Emlékezem: incselkedett vele.
S ő jól fogadta. Félve várta, leste
Szavát... Azt mondta András most: — vigyáz-
Türelmetlen lélekkel várja őt... [tam! —

(Összeszorított ajakkal áll, némán, majd)

Nem . . . nem lehet. Menyasszony Iduna! . . .
Mért hozná most magával vőlegényét?

(Kaczagva.)

Ó én bohó! . . . Hogy nem jutott eszembe . . .
Ez mindent összedönt, úgy-é, Adalbert?

ADALBERT.

Ezt nem tudom, de mást igen.

ÁGNES.

Nos az?

ADALBERT (hallgat).

ÁGNES (Palotahölgyhöz).

Jöjj, hogyha hívlak.

PALOTAHÖLGY.

Távozom, királyném. (El jobbra.)

NYOLCZADIK JELENET.

Ágnes, Adalbert.

ÁGNES (Adalberthez lép).

Beszélj!

ADALBERT.

Ismersz, királyné?

ÁGNES.

Furesa kérdés.

Rokonom vagy és itt élsz udvarunkban.

ADALBERT.

Ismersz-e itt belül: Mit rejt e szív?
Szerettem Idunát! Imádtam és
Most gyűlölöm! Láttál gyűlölni már?

ÁGNES, (keserűen).

A merre nézek: mindenütt.

ADALBERT.

Nem úgy!

Az mind darázs-csipés. Ha a szerelem
 Minden kis csöppje tengerré leszen
 S ez oceán méreggé változik
 S a gyűlölet megszázsorozza azt :
 Az csak az én szívemnek birtoka!
 Így nem gyűlöltek még soha, soha!
 Hazudta, hogy szeret. A csókja égő :
 Kaczérság kölesönözte vad tüzét.
 Az néki kéj, ha mást sorvadni lát.
 Csókjával megmutatja a mennyek
 Kapuját és a míg a szem, a szív
 Mohón kap érte : dæmoni kaczajjal
 A menny kapuját összezúzza és
 Romjára írja fel : pokol! pokol!
 Az ád neked erőt, hogy Iduna
 Menyasszony? Dőreség! Figyelj, királyné :
 Hát nem volt nékem is menyasszonyom
 Titokban? Azt hazudta... És elűzött!
 Mert jött a másik, a hatalmasabb.
 Az udvarból kitiltott. Azt hívé :
 A bú megöl és ő kaczaghat újra!
 Nem úgy : Kaczagni én fogok!.. Midőn
 Az udvaron kívül kérdőre vontam,
 Csalfának mondva, álnok becstelennek :
 Kiüzetett honomból, bérceimből.

(Hálásan.)

Te adtál új hazát a bujdosónak,
 Helyet, hová lehajthatom fejem.
 Nem kértded: mért jövök? mi bánt? mi
 kerget?

Mért űznek el? Hálás vagyok, királyné!
 Otthont adtál és új hazát nekem.
 S most türjem-é, hogy az, ki szívemet
 Megölte, — nénje trónját, s jóltevőm
 Boldogságát ledöntse? Ó ha engem
 Micziszlávért elűzött, — herczegének
 Kiadja útját Endre trónjáért.

ÁGNES.

Csókolni fogja Andrást! Borzalom.
 — S megcsalja őt is. Engemet elűzet.
 Hiszek. Tudom. Megláttam már kezét.
 Szereti András, — s hálót vet reája!
 Engem legázol. Ime a jövő.
 Sötét, miként a lelke. S mégis oly
 Világos már előttem. Nem! Nem úgy!
 Hisz a jövő a múltnak műhelyében
 Pillantja meg a napvilágot. Én
 Is élek, Iduna! Én is tudok
 Kacznani még! S ha tán te sirni nem tudsz:
 Majd megtanulsz! A merre szétekintek,
 A gyűlölet mérges virága nyit.
 Férjem, királyom, kit imádok, mint
 Az önző önmagát, felejtí im

Az esküt és hugom, kibem
 Oly vér pezseg, miként az én eremben,
 Sorsomba nyúl s merészen széttöri
 A boldogságnak templomát, a mely
 Hús árnyával már integet felém!...

(Merően maga elé néz.)

S András?... András! hol a szived, a lelked?
 Megállj!... A vér... A vér... Hisz egy a
 vérünk...

S ő... ő szeret!...

(Omodé jön jobbról.)

Jó Omodé, siess!

Önts, óh, belém vigaszt, erőt.

KILENCZEDIK JELENET.

Ágnes, Omodé, Adalbert.

OMODÉ.

Királyném,

Hirnök jött és tudtunkra adta, hogy
 Nem estve érkezik meg Iduna,
 Mint vártuk, ámde most korán. Királyunk
 Sietve lóra ült s elébe ment.

ÁGNES.

Elébe ment!... maga?

OMODÉ.

Guréth vele.

ÁGNES.

Hamar lovára ült... Haha... Siet.
 Kaján Guréth kíséri, és a vágy...
 Melyik förtelmesebb, azt nem tudom.
 Siet, rohan, miként a bűn, s nyomán
 Átok fakad. Reám. És senki másra!
 Nem úgy! Reájuk: Ők a vétkezők.
 Láttatok már a földnek lángjait
 Kicsapni, mindent rontva, eltemetve?
 Nagy Isten, légy tanúm! Nem vétkezék
 Soha. Imádom Andrást... Idunát
 Testvéri szívvel lánczolóam magamhoz...
 Van-é villámod, nagyhatalmú Isten?
 Van... Van, tudom: Én az vagyok magam!
 Megesküszöm nevedre, hogyha ők
 A kárhozatba dobnak, akkor...

(Tétovázva áll, majd.)

Eh...

Én nem hiszem... De akkor... Mit? mit
 akkor?

E tétovázás! Minden súgja már.

A szellő bújja... Minden úgy kaczag.

Gúnyosan néz az ég. A levegő

Rémmel teli. Minden hideg... fagyos...

Minden kaczag. Minden zokog... Nagy Isten!

OMODÉ.

Királyném, szép királyném...

ÁGNES.

Omodé,

Enyhítsd e kint. Beszélj. Minden szavad
Már csillapít!... Úgy vágyok érte. Szólj.
Ősz Omodé, te oly szelid, nemes vagy!

OMODÉ.

Miért e gond? E bánat? Idunát
Magad hívád hisz udvarodba. Nem?

ÁGNES.

Igaz. De András úgy örült neki...

OMODÉ.

No persze... Iduna rokon.

ADALBERT.

Sőt szép

Rokon, de bájos is, meg hát kaczer is...

OMODÉ.

Az bánt, a mért elébe vágatott?
Nos, meglepé a hír, hogy Iduna
Előbb jön, mint tudatta —

ADALBERT (gúnyosan).

Meglepé!

ÁGNES (kitörve).

Nem lepte meg, ha mondom, emberek!
Ő tudta már előre. Esküszöm!
Ez terv csupán!

OMODÉ.

Megállj királyném!

Mért gondolod?

ÁGNES.

Mert minden arra vall.

OMODÉ.

A jeleket bohón magad teremted.
Önlelked festi őket ily sötétre.
Anyád kíséri Idunát, királyném,
S Micziszlav herczeg, hősi vőlegénye.

ÁGNES.

Igaz... Való... Az egyik pillanatban
Gazságot látok minden kis nyomon,
A másik perczben — már ellenkezőjét.
E tétovázás rémesebb, miként a
Valóság. (Szünet után.)

Nem lehet. Nem is hiszem.
Andrásnak lelke tiszta... Szép hűgom

Ilyenre képtelen. Nem. Nem. El! el!
 Hazugság mind, gaz rágalom beszédje!
 A mit valónak gondolok, — csak árnyék:
 Szívem falán sötéten átsuhan.

(Kürtszó.)

OMODÉ.

Már jönnek is.

ÁGNES.

Minden világos ím!
 Szeretve várom Idunát szívemre.
 (András jön jobbról Idunával, utánuk Hedvig, Guréth, Ladomér,
 Ozúr, Alpra, főurak, német urak, kíséret, udvari nép.)
 (Iduna szép alak. Ajkán folyton kaczer mosoly ül.)

TIZEDIK JELENET.

*Ágnes, Iduna, András, Adalbert, Hedvig,
 Omodé, Ladomér, Guréth, Alpra, Ozúr, fő-
 urak, német urak, kíséret, udvari nép.*

(Adalbert az urak közé vegyül.)

ÁGNES.

Szép Idunám . . .

IDUNA.

Királyné, Ágnesem! (Megölelik egymást.)

ÁGNES (Hedvig elé megy).
Anyám!

HEDVIG (megöleli).
Leányom!

ÁGNES (félre vonja Idunát, az egész jelenet alatt izgatottan tekintget a színpalak közé, mintha még valakit várna).

Jöjj, beszéljünk.
Ha e szemek hazudnak, úgy hazug
Minden, mi csak mosolyog. (Iduna szemébe néz
A többiek beszélgető csoportot alkotnak hátul.)

IDUNA.
Pedig hazudnak.
Boldogságról regélnek.

ÁGNES.
Iduna,
Te nem vagy boldog? (Nyersen felkaczag.)
Ó, én az vagyok.

IDUNA.
Szép Ágnesem, szavad
Csak fényt beszél — és mégis oly sötét.

ÁGNES.
Sötét? Haha... Mi van a te szemedben,
Hogy a vesékbe látsz? — De nem... Csa-
lódol.

Kezem hideg? Hangom remeg?... ugy-é?
 Nem is csoda: rég láttalak... Ime
 Ez az öröm... E kedves izgatottság.

(Adalbert Ágnes és Iduna felé megy.)

IDUNA (megpillantva Adalbertet).

Jól lát szemem? ... Adalbert?

ADALBERT (gúnyosan meghajol).

Én vagyok.

IDUNA.

Te itt? (Ágneshez). Itt, udvarodban?

ÁGNES.

Bámulod?

Miért ne? Hisz rokon.

ADALBERT (sötétén).

A bujdosó

Itt menhelyet talált. Otthont és új
 Hazát.

IDUNA (kaczéran).

Szép ifjú, hogy vagy?

ADALBERT (épesen).

Ó, még élek!

Nem haltam még meg érted, Iduna.

IDUNA.

De kár is volna: Szép levante vagy.
Akad elég leány e föld színén,
Ki dörén bomlani fog még utánad.

ADALBERT.

Mint én utánad, — tán úgy gondolod?...
A csalfaság sajátod és a gúny is.
Vigyázz, nehogy a sors, a mely eleddig
Szép rózsaszín ruhában áll eléd,...
Vigyázz... nehogy az is a csalfaság
Mezébe bújjon és mosoly helyett
Gúnyjának gyilkoló nyil-vesszejét
Bocsássa rád, ki csalfa vagy és gúnyos.
— De nem zavarlak. Látom, a királyné
Reád vár. Üdv s boldogság, Iduna.

(Gúnyosan meghajol és elvegyül az urak között.)

IDUNA (utána néz. Ágneshez).

Ez egyike azoknak, Ágnesem,
Kiket kaczérsággal összezüztam.
Szánom szegényt — de mégis jól esik.

(Szilajan.)

Szenvedjen más is! Mért csupán csak én?
Kinlódjon más is! Mért csak én? Csak én?
Sorvadjon más is, — én is sorvadok.
Nekem gyönyör vergődve látni mást,

— Vergődöm én is! Úgy! Emésszen mást is
 A szerelemnek kínja! Nékem az
 Gyönyör, a másnak pokla — élvezet!

ÁGNES.

Sorvadjon más is? — Én nem sorvadok.
 Szenvedjen más is? Én nem szenvedek.
 Boldog vagyok, szép Idunám! Igen.
 Mert András úgy szeret, becsül, imád!
 S a trón... Csak átok. Higyjed el, csak átok.
 Ne törj utána! Ó ne... ne. Soha!
 A pompa terhe kárhozatba dönt
 S reád teszi a kinnak sírkövét.
 A trón ne légyen czéled. Űzzed el.
 Nem minden ember András!... Senki más!
 S engem szeret csupán, — de senki mást!

IDUNA.

Boldog vagy, Ágnesem? Nem is csodálom.
 Oly kedves udvarod. Hogyan fogadtak!
 Mily hódolattal vártak az urak.
 Dicső volt, Istenemre! Elemem,
 Ha büszke fők alázkodón kísérnek,
 S a férfi nép előtttem porba hull: —
 A nő előtt a harczok óriási!
 Zúgott a kürt. Az «éljen» felriadt!
 Mint egy királynét, — úgy fogadtak ök.

ÁGNES (sötétén).

Mint egy királynét?... Ó ne törj utána!
A trón aranyba bujtatott pokol.
Királyné lenni, — ezt ne kérd soha.

IDUNA.

És András mily örömmel jött elém.
Rokoni szívvel zárt a keblére...

(Elhallgat, majd hirtelen.)

És udvarod? Sohsem felejttem el!
Újjongva vártak. Ez kell én nekem.
Öröm, víg élet. Búfeledtető.
Meg is barátkozám velök hamar.
Ők hízelegtek, — persze visszavágtam.
Elmés társalgók, — annyit mondhatok.
Csak néhány perczig voltam velük együtt
S már kiszemeztém a tapasztalást:
Tetszem nekik és ők is én nekem.
Ó, jó barát leszek velük hamar.

ÁGNES.

Csak ezt ne... ezt ne, Idunám! Vigyázz!
Mézet mutatsz, — s ők mérget adnak ám.
Az udvaronc-z-nép: szörnyű fajzat, átkos;
Alázkodó, a térde porba görnyed, —
S nem rázza le a port, hanem helyette,
Hátad mögött, — reád dobálja azt;
Vigyázz. Ne légy kedveskedő, de büszkén,

Fagyosan bánj velük, szép Idunám,
 S tisztelni fognak messziről, miként a
 Pogány a nap sugározó korongját,
 A melyet el nem érhet. Légy hideg,
 Tartózkodó és büszke, — mint magam.

ANDRÁS (hozzájuk lép).

Szép Ágnesem, im azt tapasztalom,
 Magadnak tartod Idunát csupán.
 Részt kérek én is.

IDUNA (kaczéran).

Itt vagyok egészben.

ANDRÁS.

Most néhány perczig az enyém a vendég.
 (Elvezeti Idunát. Ágnes sötéten nézi őket. Adalbert melléje áll.
 Most András, Iduna jobb oldalon, Adalbert, Ágnes a baloldalon
 állnak. A többiek hátul egy csoportban.)

ADALBERT (Ágneshez).

Királyné, látod? Együtt és magukban.

ÁGNES (elfojtott hangon).

Magukban s együtt! Ők csak ezt kívánják.
 Nem lesznek együtt, — én is itt vagyok!
 Szétzúrom összetartó láncukat!
 S ha ez az élet, — azt is szétszakítom!

ÍDUNA (Andráshoz suttogva).

Nézz a szemembe. Mondd, boldog vagy,
András?

ANDRÁS (búsan).

Ezt kérdem én is tőled, Idunám.

ÍDUNA.

Egymásnak adjuk hát e szörnyű kérdést?
Ez is felelet. Értem. Ó, szegény
Király!

ANDRÁS.

Szegény leány (tovább beszélgetnek).

ADALBERT (Ágneshez).

Nézd, nézd, királyné.
Látod? Susognak. Ó, most már hiszed.

ÁGNES (Adalberthez).

Hogy izzik a szemük. Hah, szinte érzem
Orczámon lángolásukat. Mohón
Beszélnek. És miről?... miről?... tudom.
Ki másról is? Rólam, ki útban állok!
Susognak. Nézd. Orczájuk elpirúl.
A szégyen csördít rájuk ostorával!
A szégyen?... Nem! A vágy. (Merően nézi őket,
majd tétovázva.)

De mit beszélek!

Haha... Az egyik a húgom, a másik
A férjem... és... és Iduna menyasszony!
Hol késik vőlegénye?... Hol Micziszlav?

ANDRÁS (Ágneshez megy).

Vendégeink fáradtak, édesem.

ÁGNES.

Úgy hát gyerünk! (Megáll.) Micziszlavot ne
várjuk?

IDUNA (csodálkozva).

Micziszlavot?... Micziszlav otthon ül,
Várában gunnyaszt dühhel átkozódva.
Kiadtam útját. (Kaczag). Nem kell... Vén sze-
gény...

HÉDVIIG (szemrehányólag).

Atyád akarta bár...

IDUNA (lábával toppant).

Én nem akartam!...

ÁGNES (elszédülve a falnak támaszkodik).

(Adalbert és Ágnes kivételével mind el.)

TIZENEGYEDIK JELENET.

Ágnes, Adalbert.

ADALBERT.

Miczislávon már túladott, no látod?

ÁGNES.

Mindent tudok! Mindent hiszek! Csak egyet
 Nem és az, hogy büntetlenül maradhat!
 Trónomra vágyik!... Ó a bús madár!
 És Andrásnak szívében a helyemre...
 Enyém a jog! András szíve enyém!...
 Te megrabolnád? Látom. Élek. Őrzöm.
 Küzdök — ha törrel is! De én leszek
 A győztes... én... Ágnes... én magam!

ADALBERT (Ágnes elé fekteti a kardját).

És én, királyné!

ÁGNES.

Csalfa Iduna,

Lássuk, ki lesz a győztes itt? ... Előre!!

(Függöny.)

MÁSODIK FELVONÁS.

Szín: A királyi palota nagy terme. A boltozatot jobb és balfelől oszlopok tartják a szín közepéig. Attól kezdve a terem kissé kiszélesedik. Széthúzott bíbor függöny választja el az oszlopos résztől. A háttérben nagy, felterített asztal. Az oszlopos részben kis asztalok, aranyozott karosszékekkel körülállítva. Az egyikén jelző készülék: két orosz-lán, mely rézkorongot tart a szájában. Mellette aranyozott ütőpálca. A szín jobb és bal oldalán, az oszlopok között, 2—2 díszes kitárt ajtó, melyek a szomszéd termekbe vezetnek. Fényes világítás. (Történik: ugyanaznap estéjén, mint az első felvonás.)

ELSŐ JELENET.

András, Ágnes, Iduna, Hedvig, Adalbert, Omodé, Ladomér, Guréth, Ozúr, Alpra. Magyar urak, kún urak, lengyel urak, udvarhölgyek, kíséret, mind a nagy asztal körül ülnek. Apródok sűrögnek, forognak, bort töltögetnek a serlegekbe.

LADOMÉR (áll, kezében serleg. A többiek ülnek és hallgatják. Mintha már előbb megkezdett beszédét folytatná, András felé fordulva).

S e nép szemében könny fakadt, vakító:
A hála könnye. S néked öntöz az! . . .

Most csönd honol e szép hon térein.
 E csöndnek hangja van. E csönd zokóg.
 Megérti mind, de mind, ki jó magyar.
 Utolsó Árpád! Ezt siratja népünk.
 Utolsó Árpád! Mindent visszadöbbsent!
 Hol a jövő? Az ösvény merre fut?
 Hol a haza? Hol nemzetünk? Hová
 Jutunk? S kitör a zaklatott szivekből:
 Isten, jövőt, hazát! S tartsd meg soká
 Árpád utolsó sarját: a királyt. (Harsona-tuss.)

MIND (kociztva. Lelkesen).

Éljen!

GURÉTH (a mellette ülő Ladomérhoz, sűgva).

Nem lesz utolsó, esküszöm!

LADOMÉR.

Akarata kemény. Puhítani kell.

Első kísérlet. Jó a többi is.

GURÉTH (feláll).

Királyom, engedelmet, hogyha kard
 Helyett kupát kapok kezembe és ha
 Dicsérni nyitom ajkamat, a helyett,
 Hogy harcz-kiáltást dörgenék. Habár
 A harcz fia vagyok, megihletett
 A percz, az eltünő idő szilánkjá:

Szónok-babérra vágyom mostan én.
 Királyunk asztalánál tünde vendég,
 Kit népünk áhitattal lát körében.
 A mit elűz: az gond, árny és sötétség.
 A mit hozott: az jókedv s napsugár.
 Éljen sokáig Iduna s maradjon
 Körünkben itt, e földön itt — örökre!

(Harsona-tuss.)

MIND (kociztva isznak. Meg-megújuló éljenzés).

ÁGNES (a mellette ülő Adalberthez).

Örökre itt akar maradni ő?
 E földön nem, — e földben: így igen!

IDUNA (átszól Guréthhoz).

Örökre itt időztek, azt kívánod?
 Ez vendégségnek hosszú volna tán.

GURÉTH (halkan Idunához).

Nem mondtam azt, hogy mint vendég ma-
 Herczegnő, udvarunkban. [radjon,

IDUNA (meglepve néz Guréthre).

ADALBERT (Ágneshez sűgva).

Nézd, királyné.

ÁGNES (elfojtott hangon).

Elsápad . . . most mosolyra nyíl az ajka.
Mit súghatott kaján Guréth neki?
Hah, látok, értem, élek, itt vagytok!

OMODÉ (feláll).

Királyom, teljes-é ez ünnepély,
S e víg öröm gyönyört ébreszthet-é,
Ha nem kiáltjuk lángoló hevünkkel:
Éljen sokáig királyasszonyunk! (Harsona-tuss.)

(A vendégek kis része lelkesülve éljenez, a nagyobb rész, kény-
szeredve halkán.)

ÁGNES (Adalberthez).

A jó öreg! . . . Ó álnok udvaroncok!
Térden-csuszó ármánykodók! Sötét
Az otthonuk. A bűn homálya! . . .
De itt leszek. Nyakukra lépek én!
Beléjük fojtom átkos tervüket!

ANDRÁS (felkel. Mindenki feláll).

A lakomát befejezők, urak.
Most jó a táncz. Vitézeim, előre! (Harsonaszó.)
(András karonfogja Idunát és el jobbra. Mind utánuk, Ladomér,
Guréth, Ozúr, Alpra kivételével. Ágnes és Adalbert együtt
távoznak.)

ÁGNES (Adalberthez távozás közben).

Most jő a táncz... Halál-táncz, Istenemre!
 Új vőlegényt kap Iduna, a csalfa;
 Új vőlegényt s azt el nem űzheti,
 Mert vas marokkal fűzi az magához!
 Neve: halál!

ADALBERT.

A vőfély én leszek!

(Ágnes és Adalbert el jobbra a többivel.)

(Az apródok ezalatt leeresztik a függőnyt, aztán el. Ozúr Alpra, Guréth, Ladomér a szín elejé: e jönnek. A színfalak mögött a felvonás végéig meg-megszakított időközökben halk zene.)

MÁSODIK JELENET.

Ladomér, Guréth, Ozúr, Alpra.

LADOMÉR.

Elment. Láttátok, a szeme hogy égett?
 A düh izzó palástot vont reája.

GURÉTH.

Adalbert folyton véle.

OZÚR.

Hisz rokon.

ALPRA.

Úgy gondolom: ők mindent sejtenek.

GURÉTH.

Most sejtenek. Később már tudni fogják.
— Lesz még elég időd, Ágnes királyné,
Elmélkedésre kék Itáliában!

LADOMÉR (csodálkozva),

Itáliában?

GURÉTH.

Ott fog élni ő.
E várból még az este távozik.

ALPRA.

Inkább megölni!

LADOMÉR.

Alpra, mily beszéd?

OZÚR.

Igen megölni!

LADOMÉR.

Jó Ozúr, te is?

ALPRA.

Halál reája!

OZÚR.

Hah, megölni, mondom!

GURÉTH (haraggal).

Hallgassatok, kúnok!

LADOMÉR.

Guréth, megállj!

Ozúr, Alpra! Nem kell nekünk a vér!

A bűn ne szennyesítse be az eszmét.

Elűzzük Ágnest. Szép hazánknek üdve

Kivánja, s a jövő s a nemzet útja!

Nőt üldöz a lovagias magyar!

De mit erény? midőn a hon parancsol.

Levetjük azt is, mint magam ledobtam

Papi palástom: s azt tanácsolám,

Hogy esküjét királyunk bontsa fel.

Az ég csapását hívtam így fejemre!

Én görnyedek, — csak álljon szép hazám!

Előbb vagyok magyar, és pap csak aztán!

Kiűzzük őt, mert nincs szegényen áldás;

S rajtunk se lesz, ha ő tovább marad.

De mért megölni? Nem vét senkinek.

OZÚR.

S nekünk?

ALPRA.

Vallásunk összezúzta!

GURÉTH.

Érsek,
Hah hallod-e? A kúnok nyája béget.

LADOMÉR (Alprához).

Ember, köszönd mindnyájunk Istenének,
Ha mindezért nem kapsz vasat karodra
És ráadásul tömlőcz vak sötétjét!
Papod előtt állsz, hittelen pogány!

ALPRA (merészen).

Nos az vagyok, habár fejemre csöppent
Kereszt-vized, haragvó érsekem.

OZÚR (Alprát csititja).

LADOMÉR (Alprához).

Törvényt szegel, ha így beszélsz! Köszönd
Az étedet annak, hogy egy a célunk,
S hogy nincs időm, se kedvem párttusának
Elvetni mérges magvait e honban
S a hegedő sebeknek ajkait
Megnyitani, hogy vért okádjanak!

GURÉTH.

S most csönd legyen, kúnok! Hallgassatok
— A palota forrong. A láng kiölti
Véres nyelvét. Már érzi Ágnes is

Izzó lehet, — de nincs sehol menekvés.
Az örök készen állnak . . .

LADOMÉR.

Már ma este?

GURÉTH.

Igen. A gyorsaság félgyőzelem.
A kapunál szolgálaim ténferegnek.
Egy nagy batár ott készenlétbe már.
Csatlósaim kardosan fegyveresen
Várnak reám. Magam kísérem Ágnest
Itáliába, — messzebb, hogyha kell.
Ellopjuk titkon.

LADOMÉR.

Várj . . . megállj, Guréth.

Királyunk, András még ellenkezik.

OZÚR.

Sebaj!

ALPRA.

Belétörődik csakhamar.

LADOMÉR.

Bolondság. Mit nyerünk vele? mi hőlesen
Itáliába lopjuk a királynét
S megérjük még, hogy András visszahozza.

OZÚR.

Igaz . . . Való.

GURÉTH.

De . . .

LADOMÉR.

Semmi de, Guréth.

Ész nélkül tervezél, nos valld be hát.

GURÉTH (gondolkozva).

Kétségbeesni nincs ezért okunk:
Szép Iduna rábírja majd királyunk!
Mit a tanácsos jós-szava nem ér el:
A szerelem valóvá emeli.
A suttogó ajak sokat tehet.
Ha ellenáll: szavát a csók rabolja.
A szerelem tolvaj: meglopja a
Szívet s cserébe más szívét teszi,
Meglopja az agyat s üres helyébe
Sötétet ad, de semmi mást. Sötétet,
Melyet gyarló szemünk ragyogva lát
És fénynek képzei, gyönyörnek, élvnek!
Ó, Iduna rábírja a királyt.

LADOMÉR.

Beszélek véle majd.

GURÉTH.

Habár . . .

LADOMÉR.

Mi baj?

GURÉTH.

Ez aggaszt: Iduna egy szót se szóla;
Még említést se tőn, hogy terve mi.

LADOMÉR.

Magába rejti félve, titkosan.
S ha látja, hogy együtt tartunk vele:
Kitárja majd. Kipattantom belőle.

OZÚR (a jobboldali színfalak közé néz).

Jön a királyné.

GURÉTH.

Ágnes . . .

LADOMÉR.

Hm — siessünk.

Nem mernék a szemébe nézni most.

ALPRA.

Beszélj hát Idunával.

LADOMÉR.

Még e perczben.

(Mind el a 2-ik jobboldali ajtón. Ágnes és Adalbert az 1-ső
jobboldali ajtón jönnek.)

HARMADIK JELENET.

Ágnes, Adalbert.

ÁGNES.

A vágy a bűn kengyelfutója és
A bűn gonosz lelkeknek gaz gyümölcse,
Mit a gyűlölség átkos malma öröl
S valóra vált — a tett. Hah, én a vágyat
Ott látom Iduna szemében, ott!
A gyűlölséget mindenütt! A tettet
Valósulás előtt megfojtom én!
A vágy szemében ül . . . Te láttad?
Hogy csillogott, midőn Guréth köszönté!
Hogy villogott, midőn így szóla hozzá:
Maradjon itt örök időkön át . . .

ADALBERT.

És láttad, hogy hajlong előtte mind?
A nagy urak, a büszke fők hada!
A port csókolja kéjjel mindenik.

S ő csak mosolyg . . . Ez néki jól esik!
 Ó ismerem e szép mosolynak átkát!

ÁGNES.

A trónt rabolja? Nem kell, esküszöm!
 A fény, a pompa undorítja lelkem,
 Mert szép palástja bünt s nyomort takar:
 A lelkek nyomorát s a nyomorultak
 Lelketlenségét . . . Ámde András az
 Enyém! Örök szerelmem, istenem!
 Megátkozott a kéz, mely tiszta képét
 A bűn iszapjával piszkítja be!
 A szív is átkos, melynek árnya fényét
 Letörli és sötétet önt reája!
 Hah, gyűlölöm! . . .

Adalbert. Én e szót
 Nem ismerém soha. Taníts meg engem.
 Azt mondtad: úgy gyűlölsz, mint senki más!
 A gyűlölet mi s hol fakad? Felelj!
 Az-e, midőn arczába nézek és
 Kívánom, hogy szemem gyújtó tűzével
 Az életet kiégessem belőle?
 Az-e, midőn a vér szilaj futással,
 Pezsegve forr, arczom havát kigyújtva
 És azt szeretném, hogyha testemen
 Ezernyi sebnek széles ajka nyilnék
 S ezer sugárban szöknék rá a vérem
 S égetné, kínozná, megfojtaná,

Habár halálom árán? Mondd, az-e,
 Midőn e gyöngé női kéz ököibe
 Szorul s a puha idegek aczéllá
 Változnak át, — szeretném átölelni!
 Ölelni s testvér csókot nyomva rá,
 Megfojtani őt és gaz szándokát?
 Ez-é a gyűlölet? . . .

ADALBERT.

S ha rátekintesz:
 Ezernyi emlék súlya lelkedem . . .
 Varázsos fényük tórré változik
 És mind szeretnéd a szívébe döfni! . . .

ÁGNES.

Igen . . . Igen.

ADALBERT.

Úgy hát gyűlölsz! gyűlölsz!

ÁGNES.

Hah, gyűlölök! . . . S kit? — A testvéremet!
 Szentséges Ég, hová jutottam én!

ADALBERT.

Kimél-e téged ő? Törődik ő,
 Ha testvért gyilkol is?

ÁGNES.

Andrást rabolja . . .

Ellopja tőlem a szívét az álnok!
Széztúzza életem . . . megöl vele!

ADALBERT.

Fájdalmad az enyém és — bosszúd is.
Midőn szerelmét, esküjét tagadta,
Midőn kiüzetett bérczes hazámból:
Már akkor megfogadtam a halálát!
Ezernyi alkalom, ezernyi percz
Kinálkozott, — de mégis ingadoztam.
Nem félelem, nem rettegés voná
Kezemből vissza törömet, csupán
A bűn! . . . De most, midőn te ellened,
A testvérére tör, a jóltevőmre,
Ki új hazát adott a száműzöttnek,
Most új erő fakad-e kézben itt!
Erény lesz most e bűn! . . .

(Kivonja törét.) S e tör nem átok,

Ám boldogság-hozó! Megyek, királyné,
Hah, megbosszúllak téged és magam. (Indul.)

ÁGNES (rákiált ijedten).

Ne menj! Nem engedem!

ADALBERT.

Hogyan?

ÁGNES (visszatartja).

Maradj.

ADALBERT.

Magad mondád: Halál lesz vőlegénye!

ÁGNES.

Elröppent ajkaimról . . . Istenem! . . .
 A női szív lágyabb anyag, miként
 A férfié. Könnyen gurult e szó
 Lelkemről, ám a bűnnek súlya szörnyű,
 A mely lehúz s a kárhozatba dönt.
 Megállj! . . . Ne menj! . . . Maradj! Tedd vissza
 [töröd!

Hogy csillog. Megvakít . . . El . . . el, hamar!
 Nézd: Kapkodom a szalmaszál után,
 Hogy hátha mégsem? . . . Hátha mégsem úgy
 Jőjj! . . . Jőjj velem: figyeljük, nézzük őt. [van?

ADALBERT.

S ha úgy van?

ÁGNES (eltakarja arozát, aztán).

Akkor vedd elő a tört!

(Elsiet a 2-ik jobboldali ajtón, Adalbert utána. Ladomér és Iduna
 az 1-ső jobboldali ajtón jönnek.)

NEGYEDIK JELENET.

Iduma, Ladomér.

IDUNA.

Minden ragyog, vakít: a kincs, a pompa
És a szemek!

LADOMÉR (meghajol).

Hódolnak mindenek

Neked, — királyné!

IDUNA (meglepetve).

Ah . . . Királyné!

LADOMÉR.

Az lész!

Magyar királyné! Szívünk koronája
S a korona szíve!

IDUNA.

Megállj . . . E név!

Először hallom — s máris ismerős (hirtelen elhallgat).

LADOMÉR.

Magadban szőtted, félve, titkosan,
Csak gondolád és rejtéd himporát
A kandi szem előtt.

IDUNA (meglepve).

Honnan tudod?

LADOMÉR.

A szívbe látok én.

IDUNA (palástjába burkolózik).

LADOMÉR.

Ó, csak takard el!

De késő már: kiolvasám. Szíved
Andrásé . . .

IDUNA.

Érsek!

LADOMÉR.

Jó szemem van ám!

Nemcsak nekem, — az ország tudja már.

IDUNA.

És Ágnes?

LADOMÉR.

Ő csak sejti még.

IDUNA (ijedten).

Nagy Isten!

LADOMÉR.

Miért e félelem? Miért az álarcz?
Azért jövel, hogy elkergessed Ágnest.

IDUNA (ajkába harap).

Ez rágalom!

LADOMÉR.

Úgy? — Gondoltál reája.

IDUNA.

Soha.

LADOMÉR.

Előbb elárulád magad.

IDUNA.

Te ember, érsek, vagy mi vagy, te pap!
E szívnek titkait még senki sem
Rabolta meg s te ostromlod bohón?

LADOMÉR.

Mért ostromolni? Ten-magad kivallád!
Mért lopni, ha önként kínálkozik?

IDUNA (haraggal).

Elárulám magam! . . . Te pap, no halljad:
Egyszer gondoltam rája, ó csak egyszer!
S küztem a szívemből még nyomát is,
Mert lehetetlen!

LADOMÉR.

Úgy? Csupán ez aggaszt?
Mi lehetetlen: semmi sincs e földön.

(Keserűen.)

Gyűlölni egy szelid nőt lehetetlen?
Hát nem gyűlöljük Ágnest mindabányan?
Vagy lehetetlen, ha a hit vezére
Szent eskü megtörését kérleli?
A példa itt áll! Én magam: az érsek!
A lehetetlen: csalfa csselfogás,
Melylyel gyarlóságát takarja el
A gyöngé ember. Tépett, ócska fátyol,
A melylyel gyávaságait fedi.
— S ha most azt mondanám: A trón előtted
S te rája ülhetsz, érted? András mellé!
Tied a pompa s a király szíve,
A nép kívánja s hálával fogad, —
Csak Ágnest kell majd elkergetned innen:
Lehetetlennek véled akkor is?

IDUNA.

Pokol sötétje a szavad fülemnek,
De a szívemnek menny világossága!

LADOMÉR.

A lehetetlent ím te czáfolád meg.

IDUNA.

Magamban szőttem. — Ó, igaz való.
 A tünde ábránd csillogó zománca
 Mindig lehúllt: lefújta a jelen.
 De most . . . Mikéntha újra testet öltne!
 Ezernyi csillám röpköd s összeépül
 S varázsos fényét iszsza a szívem! . . .

(fejét lehajtja).

Azt mondtam: «egyszer», nem, nem milliószor!
 Mindig, midőn a lelkem sírni kezdett
 S boldogtalanság kínja úgy epesztett,
 Miként a száraz, fojtó déli szél
 A tenger-partnak fonnyadó avarját:
 A víz közel és mégis messze, messze!
 Boldogságom közel, — de messze, messze!

LADOMÉR.

De most! . . . De most előtted, Iduna!

IDUNA (magához).

Én boldog, én? — Ó ez kaczagtató! . . .
 Csak nyúlj utána! András a tied lesz!
 A fény, a pompa, kincs, ezer gyönyör,
 Alázkodó urak, port csókoló
 Alattvalók . . . Királyné! Érted-e?
 Csak nyúlj utána! Csöpp a küzdelem:
 Elűzni Ágnest, a testvéredet!
 Olesó bér volna, Istenemre! Semmi!

Csak a szíved s a lelkiismeret!
 Haha . . . Kinek van szíve napjainkban?
 S ha van: testének tartja csak s nem az
 Érzésnek lakhelyéül, vagy gonosznak!
 S kinek van lelkiismerete ma?
 A pórnak, a szegénynek! A nagyok
 Nem lennének nagyok, ha volna nékik:
 Csak kell különbség pór és úr között!
 Boldog lehetsz, de üzd el innen Ágnest!
 Tiéd a fény s a bűn sötétje is!
 Tiéd lesz András — s testvéred veszited!

(Kezébe rejti arczát, aztán.)

De mit! . . . Enyém a szerelem joga!
 Boldogság, úgy épedtem mindig érted!
 Kiröppenél kezemből álnokúl,
 De most enyém léssz! Megragadlak én
 S itt tartalak, örökre itt, szívemben
 A szerelemnek megszentelt jogával!

(Alpra jön a jobboldali 1-ső ajtón.)

ÖTÖDIK JELENET.

Ladomér, Iduna, Alpra.

ALPRA (fűrkészve nézi Iduna arczát. Aztán.)

Királyné, üdv és hódolat neked!
 A kún nemzet szívét teszem le íme
 A lábaidhoz.

LADOMÉR (Idunához).

Hallod-é?

IDUNA.

Királyné! . . .

A régi ábránd fénye integet.
 A gyermek-álmom újra szírmot ölt . . .
 A fény, a pompa, üdvözlő szavak,
 A porban csúszó udvaronc-sereg,
 Alázkodó urak . . . O, mennyi kép!
 S boldognak lenni! . . . Én s a boldogság
 A sors különböző két gyermeke,
 Kik egy alakban érthetetlenek!
 — Elüzni Ágnest? Ó elüzni, mondtad?
 S hová?

LADOMÉR.

Itáliába . . .

IDUNA.

Kékes ég

Alá. Jobb lesz ott néki, szent igaz.

Ott nem fogják gyűlölni! . . .

(Felkaczagva.)

Látod, érsek?

A bűn sötét arczára szép, üde,
 Pirosuló szint kenek . . . Nevezz! kaczagj!

(Erélyes hangon.)

E tétovázás! . . . Eh, ez nem szokásom!

Testvéri láncz? Hát összetépem azt!
 Testvéri érzés? Hah, kiszaggatom!
 Sötét volt életem s boldogtalan.
 Boldogságot és fényt nekem, dicsőt!
 Királynétok vagyok és az leszek!

(Guréth és Ozúr az 1-ső jobboldali ajtón jönnek.)

HATODIK JELENET.

Iduna, Ladomér, Guréth, Ozúr, Alpra.

(Guréth és Ozúr az utolsó szavakat hallva, Iduna elé térdelnek.)

GURÉTH.

Az vagy és az leszel!

OZÚR.

A mi királynénk!

ALPRA (szintén letérdel).

Hódolva térdelek eléd.

IDUNA (Ladomérhoz).

S te nem?

LADOMÉR.

Még nem. Fontolgatás az én szokásom.
 Királynémnek vallak bár eddig is,

De térdem akkor dől a porba csak,
Ha már kezem a korona szegélyét
A vállaidra tette szentesítőn.

IDUNA (a térdelőkhöz, diadalmas mosolylyal).

Térdeltek! . . . És előttem! keljete fel.

(Alpra, Ozúr, Guréth felállnak.)

S már ugranak parancs-szavamra ők:
Enyém a hatalom!

LADOMÉR.

Még semmisem
Tied . . . A nő, mily lassúdan határoz!
S midőn a tette még csak készen áll,
A kezdetet győzésnek véli már!
Még nem miénk királyunk engedelme:
Nem egyezett be terveinkbe ő.

IDUNA.

Ne félj. Beszélek véle majd. Ne félj.
A míg e szem ragyogni, égni fog.
S a míg ez ajkon itt mosoly kaczag,
Mindaddig az enyém a győzelem! . . .

ALPRA (Ozúrhoz sugva).

Ennél csupán hízalkezés talál.

OZÚR (Alprához sugva).

Mi értjük azt! A kún lesz itt az úr!

GURÉTH (Idunához).

Beszélj Andrással. S halljad most a tervet.
Ha rábírad s ha a szava miénk:

(Az asztalon álló jelző készülékre mutat.)

Jelt adsz e rézlapon az ércz ütővel.
Szép, kongó hangja van. A palota
Minden zugába elhat érczesen.
S midőn e jel a fontos tetre int,
Felharsan lázzal mindenütt a szó,
Hogy: «Éljen; éljen Iduna királyné!»
A kard kiröppen száz és száz hüvelyből,
Hogy szúrja, vágja Ágnes híveit.
Én addig meglepem testvéredet
S lehurczolom csatlósaimmal a
Batárba, mely már régen készen áll.
Az ostor pattog. A lovak robognak.
Itáliáig meg sem állanak.
Az út, a trón szabad — s te a királyné!

(Mintegy magyarázva.)

A látszatot magunkra vonjuk ezzel,
S a késő kor nem bántja érte Andrást.
Azt tudja csak, hogy titkon elraboltuk,
Ám Andrásnak személye szent marad!

IDUNA (diadalmasan.)

Ah, én adom a jelt! Az én szavamra
Száz szablya száll a légbé és a fényén

Szivem sötétje oszladoz! Dicső!
Ki adta ezt a tervet?

GURÉTH.

Én.

IDUNA.

Guréth,

Köszöntelek (kezet nyújt.)

GURÉTH.

Csak csók érintheti! (kezet csókol.)

IDUNA (a jelző koronghoz megy).

Ez lesz a jel? Igen? Nos megkisértjük . . .

(Feléje nyúl.)

GURÉTH.

(Visszatartja.)

Vigyázz! . . .

IDUNA.

Miért?

GURÉTH.

Mindenki készen áll

És vár e hangra. Úgy már most kitornek.

Előbb beszélj Andrással.

IDUNA.

Mit se félj.

Én megnyerem, én rábirom . . .

(Omodé jön a 2-ik jobboldali ajtón. Megáll. Nem látják.)

HETEDIK JELENET.

*Iduna, Ladomér, Guréth, Alpra, Ozúr,
Omodé.*

GURÉTH (Idunához).

Királyné

Leszel s mi boldogok! . . .

OMODÉ (előre jön. Irtózva.)

Te pártütő!

IDUNA.

Ki ez?

OZÚR.

Omodé!

ALPRA.

Hah, halál reája;

(Ozúr, Alpra, Guréth kardot rántanak.)

LADOMÉR (előjük áll).

Megállj! Vigyázat, még nincs nyert ügyünk.

GURÉTH (a színpalak közé néz.)

Jön a királyné!

LADOMÉR.

Úgy el, el hamar!

Csak óvatosság! András nem miénk még.

(Idunához.)

Jer, jer! Ne ütközz véle össze most.

Korán van és nem egyez terveinkkel.

(Iduna el balra, Ladomér, Ozúr, Alpra utána, Guréth is megy,
de akkor már Ágnes a színre jön Adalberttel.)

NYOLCZADIK JELENET.

Ágnes, Adalbert, Omodé, Guréth.

ÁGNES.

Kik ők? Hogy futnak! Hé, Guréth, megállj!

GURÉTH (felkapja fejét, néhány lépést tesz visszafelé).

ÁGNES (meglátva Omodét, ki arcát eltakarja).

Omodé! Ah, te sirsz! Te félsz, öreg!

(Ijedten.)

A vész s a vég van itt, ha már te rettegsz,
Ha már lehúll szemedről a szelidség
S a jóság hályoga, mely arra kész,
Hogy jó sziveddel vétket mentegess!

Te félsz, te rettegsz! Látom, értem én!
 Beszélj, kik voltak ők, kik elfutottak?
 Ki volt Guréhtal itt? Parancsolom!
 Ki?

OMODÉ.

Alpra . . .

ÁGNES (izgatottan).

És?

OMODÉ.

Ozúr . . .

ÁGNES.

S ki még?

OMODÉ.

Az érsek.

ÁGNES.

És Iduna, a csalfa, a kaján?

OMODÉ.

Királyném, hogy megváltozál! Királyném!

ÁGNES (összeszorított ököllel).

Beszélj! Itt volt e Iduna, az álnok?

OMODÉ (irtózva nézi Ágnest, majd suttogva).

Nem . . . nem . . . Nem volt itt.

GURÉTH (Ágneshez).

Vissza mért hivál?

ÁGNES.

Felelj: Miről suttogtatok ti itt,
Hogy jöttömön sietve eltünétek?

GURÉTH.

Miről? Beh furcsa kérdés. A hazáról.

ÁGNES (gúnyosan).

Ti a hazáról? . . . Ez kaczagtató!
Nagyon magasztos bárgyú lelketeknek!
Ha csak gondoltok is reája, már
Mocsokkal illettétek szent nevét!

GURÉTH.

A trón, királyné, még nem ad jogot,
Hogy becsméreld érzelmeinket így!

ÁGNES.

Nem becsmérés! Igazság, csúf való!
S te gondolod, hogy elhiszem bohón?
A szép haza üdvéről folyt a szó:
Derék! Dicső! Beszélj hát, jó Guréth,
Mi kell? Mi baj? Mit tartotok ti jónak?
Mi bűn fogant meg lelketekben újra?
Ólalkodók, tányérnyaló gazok!

Mit főztetek? Mit kotyvasztottatok?
 Beszélj! Felelj, Guréth, hamar! Siess!
 Elmondhatod nekem: én jó barát
 Vagyok, Guréth! . . .

(Nyersen felkaczag.)

GURÉTH (haraggal.)

Kaczagj, kaczagj, királyné!
 Siess vele! most még van rája kedved!
 De eltűnik, az égre, esküszöm!

ÁGNES.

Te? te? Te gyöngé ember, eltiporlak!

GURÉTH.

S ha megfordítva volna?

ÁGNES.

Skorpió,

Csak csipni tudsz . . .

GURÉTH.

Harapni is!

ÁGNES.

Te engem?

Kitördelem méreg-fogad, te kigyó!

GURÉTH.

Beszédnek szép s fölötte büszke: szónak.
Hanem enyém lesz majd a tett!

ÁGNES.

Elég!

Felejtet, hogy ki áll előtted itt?

GURÉTH.

Népemnek átka.

ÁGNES.

Hah, szentségtelen!

Te por, királynéddal beszélsz.

GURÉTH.

A cím,

Az egyre megy s a míg te az vagy, addig
A hon fekélyét látom benned én!

ÁGNES.

Úgy? sértegetsz? Guréth, te gyáva hős,
Ki küzdöl asszony ellen, ime halld:
A gyöngye nő erősebb mint te léssz!
A földre zúzlak, ördög. vagy mi vagy!
Példát mutatva többi pártosoknak:
Tömlöcz sötétje, pokla lesz a béred!
Omodé, öröket.

(Omodé sietve el.)

KILENCZEDIK JELENET.

Ágnes, Guréth, Adalbert.

ÁGNES (Guréthez).

Most néma vagy?

GURÉTH.

E némaság, — hallgasd, kaczag; kaczagja
Erőtlenségedet . . . Lánczot nekem?
Börtönt? És gondolod ez mind elég?
A szóra nem tehetsz bilincseket.

ÁGNES.

Lezárhatom az ajkakat!

GURÉTH.

Haha . . .

A szó már itt él, mindenütt. Kikelt
És szárnyra kapva a szívekbe szállt,
Ott él, forrong, hogy átka vagy e honnak!
(Omodé testőrökkel jön.)

TIZEDIK JELENET.

Ágnes, Adalbert, Guréth, Omodé, testőrök.

ÁGNES (testőrökhöz).

Vigyétek! Így jár minden pártos itt!

GURÉTH.

De nem sokáig lesz lakom a tömlöcz!
Sötétbe jutsz s én újra föl!

ADALBERT (testőrökhöz).

Vigyétek . . .

GURÉTH.

Te néked is kijut, te német ördög.

ADALBERT.

Csak átkozódj, meg sem hallom szavad!

ÁGNES.

Előre.

OMODÉ (testőrökhöz).

Fogjátok körül.

GURÉTH (önként közéjük áll).

Gyerünk.

(Omodé, Guréth, testőrök el balra.)

TIZENEGYEDIK JELENET.

Ágnes, Adalbert.

ÁGNES (Adalberthez).

Megfojtom őket! Pártos gyáva nép!
Rám ölti nyelvét . . . hah . . . kiszaggatom!

LADOMÉR (hangja künn).

Mi az? Guréth . . .

ALPRA (hangja künn).

Örök között . . .

OZÚR (hangja künn).

Ne hagyjuk!

OMODÉ (hangja künn).

El az utamból! Félre pártütők!

Királynétok parancsa . . .

ADALBERT (a színfalak közé néz).

Jönnek ím . . .

AGNES.

Szemükbe nézek . . . Jőjjetek, gazok!

(Ladomér, Alpra, Ozúr balról berohannak.)

TIZENKETTEDIK JELENET.

Ladomér.

Guréth, a hős tömlöczben!

OZÚR.

Mit jelent ez?

ALPRA.

Ersek, ne hagyjuk!

ADALBERT.

Vissza!

ÁGNES.

Söpredék!

Le, térdre most! Csak úgy beszéljeteK.
 És akkor is szorítsatok bilincset
 A nyelvetekre, mert magam teszek
 A kezetekre, martalócz sereg!
 Láttátok őt? Így jártok mind a hányan!
 Meg fognak telni, Istenemre mondom,
 A tömlöczök s lesz dolga a bakónak!
 Sötétben ólálkodtok álnokúl?
 Börtön sötétje lesz jutalmatok!
 Ti abban éltek? Abban haljatok!
 Förtelmes árnyakként követtek engem?
 Nos hát árnyakká lesztek majd valóban!

(Összefont karral áll eléjük.)

No most beszéljeteK, vén asszonyok!
 A félelem lenyügzése a nyelvet . . .
 Úgy-e hallgattok! Elnémultatok!

(Ladomérhoz.)

Te pap-ruhába bújtatott pokol:
 Az Isten szent igéit hirdeted,
 Midőn a gyűlölet mérges lehét
 Fúvod a hívőknek szívébe, mondd?
 Megillet-é ez öltöny, mit viselsz?
 Nem égeti a lelked? Mit beszélek!

Sebhetlen az, eldurvult, kőkemény!
 A bűn páncélja jól megvédi azt...
 Csak ott van lelkiismeret, hol lélek!
 S te! Te cifrálkodó bolond, a ki
 Csak díszül hordja érsek-öltönyét...

LADOMÉR.

Királyné.

ÁGNES (lenyomja. Felcsattanó hangon).

Térdre!...

LADOMÉR (letérdel).

Hogyha jól esik,
 Habár tudod, hogy mást beszél e szív:
 Úgy hát legyen...

ÁGNES.

Hallgass! Parancsolom!
 Nem kértem véleményt és nem tanácsot.
 Mit adhatsz: Úgy is bűnre visz csupán.

LADOMÉR (felkel).

ÁGNES (Ozúrhoz és Alprához lép).

S ti? ... Érsek, lám jó társaságba vagy!
 Pogányok! ...

(Ozúr lesüti szemét. Alpra daczosan felkapja fejét.)

Meg se mozdulj, átkozott!

Vallástok összezüztam. Mit kívántok?

Börtönt? Csak törjetek feléje hát.

Kezemben vagytok. Ó, én jól tudom:

Áldozni jártok titkosan. A bálvány

Dugott helyen még mindig áll s a tűz

Az oltár lapján most is füstölög.

A törvény kongat rátok ostorával,

Ha kell, szavamra, hittelen pogányok!

(Gúnyosan néz végig mind a hármukon.)

Nos most beszéljete! Most, pártütők!

Értsétek meg ti mind: Kezembe vagytok!

Ki ellenem tör s ki helyemre vágyik

Az elveszett! Legázolom! Az már

Nem él! . . . Az a halálé! . . . Jöjj, Adalbert.

(Lesújtó pillantást vet reájuk, aztán büszke főtartással el a jobb-
oldali 1-ső ajtón el. Adalbert utána. Iduna balról berohan.)

TIZENHARMADIK JELENET.

Iduna, Ladomér, Alpra, Ozúr.

IDUNA.

Hallottam és nem rettegek. Haha . . .

A ki helyére lép, az elveszett!

A büszke szó kimondva . . . Szép, dicső!

Nem félek én . . . Enyém a győzelem!

LADOMÉR.

Guréth tömlöczben ül.

ALPRA.

Ne hagyjuk őt!

OZÚR.

De a királyné mondta . . .

ALPRA (Ozúrhoz).

Gyáva ember,

Te rettegsz? Mit? A büszke szó nem öl még.

LADOMÉR (Idunához).

Guréth, a tervező, börtön sötétjén!

Legjobb, leglángolóbb híved, királyné . . .

IDUNA.

Ne félj. Ez is pezsegteti a vérem:

A hatalom! Beszélek a királylyal.

Lelkébe ojtom gyűlöletemet.

Szerelmünk, ez a biztos úttörő!

— Guréth a hívem és a terv szülője:

Az első lépcső, mely a fénybe visz.

Ő mondta rája az ítéletet.

És én leszek, ki azt megsemmisíti!

ALPRA (a jobboldali színpalak közé néz).

Jön András.

OZÚR (ijedten).

Nézd, szemében a harag
Villáma ég!

LADOMÉR.

Való. Úgy gondolom,
Elmondta Ágnes már, mit tett Guréth!

IDUNA.

Érsek, kimentem én!

LADOMÉR (Idunához).

Maradj.

Magad vele. Guréth szabad legyen,
Mert híveink ijedten szertefutnak!
S beszéld rá a királyt: testvéredet
Taszítsa el magától . . .

IDUNA (kaczér mosolylyal).

Bízd reám . . .

LADOMÉR.

Jeledre várunk, s hogyha kongva szól,
Az a hazának üdve s te — királyné!

(Sietve el a második jobboldali ajtón. Ozúr, Alpra utána.
Percznyi szünet. Iduna székre ül és kezébe rejti arczát, András
jön. Arcza komor.)

TIZENNEGYEDIK JELENET.

András, Iduna.

ANDRÁS.

Kereslek mindenütt, szép Idunám.
Te itt?

IDUNA.

Oly jó e csönd s e bús magány.
Ábrándozom.

ANDRÁS.

Ó, boldog még a sziv,
Ha ábránd csillog sejtelmes világán.

IDUNA.

Boldog? — S ha ábrándom, e hímes álom,
Boldogtalanságról regél nekem?
Boldog lehet, midőn rád gondolok?

ANDRÁS.

Megint és mindig, mindenütt e szó:
Boldogtalanság! . . . folyton ez kísért?
Hát nem felejtjük el soha? . . . soha?

(Kis szünet.)

IDUNA (András arczába néz).

Mi baj? Harag sötétlik a szemedben.

ANDRÁS (komoran).

A hydra-fő újjon megéledett!
Néhány rövidke hónapon belül
Rendet teremték itt s most felkisért
A rém . . . megsérté Ágnesem! . . .

IDUNA.

S ki az?

ANDRÁS.

Guréth.

IDUNA (meglepetést színelve).

A hős, kinek nevét a hir
Hazámba dicscsel ékesítve hozta?

ANDRÁS.

Legjobb vitézem! Harczaimban kétszer
Menté meg életem. Hű emberem.
S imé! . . . De most megbüntetem keményen!
Tanulja meg tisztelni s megbecsülni Ágnest,
Mert a királynénak személye szent!
Tanulja ő — s okuljon mindenik!
Pihent a pallos évekig, — de most . . .

IDUNA (összetett kézzel).

Irgalmat, András! Vér . . . halál . . . király,
Irtózom tőle! . . . Ó ne . . . ne! Ne tedd!
Hisz a királyok fénye oly fagyos,
Csupán az irgalom olvasztja meg.

A nép hálája muló, eltűnő :
 A kegyelem híre örökkön él.
 Hazád a trónodért vérével áldoz :
 Ne ontsd a vérét ön-magad, király !
 Palástodat nem vérrózsákba szótták ;
 Királyi jóság : ez alap-szine !
 Nem akkor vagy király, midőn fejedre
 A korona komor szent fénye száll,
 — Hanem, midőn irgalmasság, szelidség
 S a kegyelem palástja testeden !
 Mert az csupán a szemben gyújtja ki
 A fényt, — de ez a szívnek belsejében . . .
 Megöleted? Ne tedd? mit nyersz vele?
 Gyűlölik Ágnest . . .

ANDRÁS.

Hah . . . Te is tudod ?

IDUNA.

Szemükből olvasám. — S ha most Guréth
 A vérpadon hal, úgy a többiek
 Nevét a glória fényébe vonják,
 S még bosszúból megölhetik, — Nagy Isten !
 Meggyilkolják, András — királyi nődet !

ANDRÁS (gondolkodik, majd komoran).

— Való . . . Példát mutatni rosszra vinne :
 Utánoznák a példát . . . Iduna,
 Ha tudnád, mit jelent e szó, király !

Ezernyi kín, ezernyi gond s fölötte
 A fény. Ez a király! . . . Egy nagy tömeg,
 Ezernyi osztály, mely csak abban egyez,
 Hogy zsebje s gyomra lelkesíti csak,
 Ez itt: a nép! Izgága s hűtelen!
 Egy nagy tömeg, mely millió fejével
 Ezer irány felé rohan s ha már
 Egy eszme egyesíti is s eléri:
 Nehéz tömegje eltiporja azt!
 Sok millió fej, mely külön-külön
 Újjongva él, — de mint egész: alig
 Hogy boldogul . . . (Keserűen.) Királynak lenni jó!
 Ha tenni vágyik, megfontolja szépen:
 Melyiknek érdekét tiporja össze.
 Az egyik dőrén éljenez, a másik
 Kígyót-békát kiált s gyűlölni kezd . . .
 Itt van Guréth. Megsérté vakmerően
 Királynéját: halálra érdemes!
 De ezzel százezer támadna fel
 S megölné még dühében Ágnesem'!
 — És mit tesz a király? Kegyelmet oszt!
 Közönséges halandó hogyha tenné,
 Azt mondaná az egyik, hogy — szelidség!
 A másik: gyávaság! De a királynál
 Ez: bölcsesség! . . . (Keserűen felkaczag.)
 Guréth, te élni fogsz!
 Pihenjen a bakó pallosa most is . . .
 Éljen Guréth — börtönben, míg csak él!

IDUNA (ki eddig diadalmas mosollyal hallgatta, — komoran).
Börtönben? Ah . . .

ANDRÁS.

Te véded?

IDUNA.

Én? hogyan?

Nem ismerem! magad mondád imént:
Vitéz s megmenté életed! . . . Elég
Nekem, hogy máris istenítsem őt:
Az életed enyém is . . . Irgalom!
Ne rontsad el e szép napot, szerelmem!
Ne vedd el kedvemet! míg itt vagyok.
Elöttem áll majd folyton börtöne,
S a láncz között megmentőd, hős Guréth! . .
Elöttem áll, ha suttogok veled,
Ha rád gondolva álmodozva járok . . .

ANDRÁS.

Szelid szivednek fáj e büntetés,
De meg kell lenni . . .

IDUNA (térdre hull).

Irgalom, király!

Megmenté életed: hálás vagyok!
Nem ismerem s könyörgök érte mégis!
Midőn hozzád jövök, azt gondolám:

A jókedv s vígság visszaadja majd
 Erőmet! S íme mit kell látnom itt?
 Ne rontsd el ezt a szép napot! Közöttünk
 Lesz mindig ő, vasas béklyóival . . .
 A ki megmenté éltedet! . . . könyörgök
 Boldogtalan szerelmünknek nevében!

ANDRÁS (ingadozva).

És Ágnes?

IDUNA.

Ágnes megbocsát. Tudod:
 Szelid és jó, gyűlölni nem tud ő.
 S ha úgy osztasz kegyelmet néki, mintha
 Azt Ágnesed sugallta volna, — akkor
 Még a gyűlölködők is porba hullnak!

ANDRÁS.

Igaz . . .

IDUNA.

Szerelmünknek nevébe' kérlek:
 E szép napon légy óh kegyelmes, — értem!

ANDRÁS.

Nos hát legyen! Guréth szabad, — te kérted!
 Habár . . .

IDUNA.

Megbántad im?

ANDRÁS.

Királyi szó volt!

Megbánás nem segít! — Guréth szabad.

IDUNA (felkel).

Köszönöm. Visszaadtad kedvemmet.

(Félre.)

De most előre . . . Itt a percz, a döntő!

(Gondolkozva áll, majd leül, mosolygva, fenn.)

Ábrándozom megint. Szövöm tovább
A hamvas hálót és szegény szívemre
Vetem. Valót képzeljen a bohó!
Nyitott szemekkel álmodoztam itt . . .
Boldog valék s te is velem! Igen!
Szövöm mióta . . . mondd: emlékszel-é?
Horvátországban voltam — nálatok . . .
Emlékszel-é? . . .

ANDRÁS.

Hah, átkozott napok!
Oly szépek voltak s kárhozathozók!

IDUNA.

Megálmodám a folytatást. No halljad!
A trónon ültünk: te és én . . . Tiéd
Valék s te az enyém. És mind a ketten
Oly vígak, boldogok . . . Mi boldogok!
Kaczagj! . . . A lábaink előtt hevert

Országod színe és java. Fejükre
Szívünknek fénye szállt s kiáradott
E szép hazára (elhallgat, aztán).

És Ágnes? . . . Ő? Nos, ő
Magányban élt, Itáliában, messze . . .
Elűztük . . .

ANDRÁS (irtózva hallgatta).

Álom volt?

IDUNA.

Ó, eddig — álom!

(Feláll, erélyes hangon.) András, te rajtad áll, s való
leszen!

ANDRÁS.

Rám ölti nyelvét mindenütt az átok!
Te is? Irtózat istene segíts!
Szeretni Ágnest? Ó, azt nem tudom.
Mi az oka? Jó, szép, szelid, nemes.
Mi az oka? Te vagy az, Iduna!
. . . Elűzni? Inkább szenvedek!

IDUNA.

Megállj!

Hazád kívánja!

ANDRÁS.

Nem bűnös! Nagy Isten,
Áldásodat a nyomorgóknak osztod:

Hol nincs kenyér, — van sok éhes gyerek!
 De hol a fény, a pompa, kincs honol,
 S hol egy haza reményét várja tőled:
 Ott megvonod az áldást, — te kegyetlen!
 S ártatlan nőt taszítsak el ezért?

IDUNA.

S ha én kívánom?

ANDRÁS (haraggal).

Te? . . . te, Iduna?
 Te megtagadhatod testvéredet.
 De én az esküt nem! Soha! Soha!

IDUNA (könyörögve).

András, szerelmem! . . .

ANDRÁS.

Ezzel meg nem ejtesz!

IDUNA.

Enyém vagy!

ANDRÁS.

Ez nem készít a bűnre még!

IDUNA.

S boldogtalan szerelmünk?

ANDRÁS.

Az legyen
Tovább! a sors akarta így, a végzet!
Inkább a szenvedés s boldogtalanság,
Mint boldog lenni s becsstelen! ne kérd!
Készítéd könnyedet? Zokogj. Hiába!
Itt hajthatlan vagyok! A szenvedés
Pánczéllal szötte át a szívem! Érts meg:
Irtózom ettől! Szót se többet erről!

(El a jobboldali első ajtón.)

(Ágnes, Adalbert a második jobboldali ajtón jönnek.)

TIZENÖTÖDIK JELENET.

Ágnes, Iduna, Adalbert.

IDUNA (András után akar rohanni).

András! . . .

ÁGNES (rákiált).

Megállj!

IDUNA (ijedten visszafordul).

ÁGNES (elfojtott hangon).

Ti együtt voltatok!

IDUNA (mosolyogva).

Beszélgeténk, Kaczagva társalogtunk . . .
Szép Ágnesem, én oly boldog vagyok
Itt nállatok! (Ágnes keblére borul.)

ÁGNES (Iduna haját simogatva).

Kis gerliczém, galambom . . .
Lesed, ugy-é, hogy dobban-é e szív még?
Picziny virágom . . . Idunám . . . Bohó
Madárkám . . . Oly szép, oly jó, oly nemes
vagy!

(Ellöki magától.)

Te . . . Te rima!

IDUNA (elsápadva).

E SZÓ!

ÁGNES.

Ne félj! megillet . . .

(Adalberthez.) TÁVOZZ!

ADALBERT (Ágneshez sugva).

Megyek, ha szükség lesz reám,
Csak hívj be : itt vagyok közelben én! (el balra).

TIZENHATODIK JELENET.

Ágnes, Iduna.

ÁGNES.

Magunk vagyunk . . . De mégse hidd. Velünk
 A gyűlölet is itt van: Bennem ég!
 S a vágy Andrásért: . . . Az te benned él!
 Mindent tudok! megláttam a kezed!
 Te ellenem törsz? Ellenem! Bohó! . . .
 Gyűlöllek! Reszkess, mert kiszaggatom
 Selyem hajad s a szélbe szórom el! . . .
 Ne nézz oly gúnyosan, mert megvakítlak!
 Mosolygó orczád biboros havát,
 Hah, összekarmolom, hogy meg ne ejtsd
 Bűnös ígézetteddel, átkozott! . . .
 S te állsz! Te hallgatod? Mért nem rohansz,
 Bolond? Nem félsz szememtől, te kaján?
 Nem ég a lelked, hogyha rád tekintek?
 . . . Miből vagy? (Megszorítja Iduna karját.)

IDUNA (felsikolt).

ÁGNES.

Lám, hogy felsikoltasz! Ez fáj?
 S ha bűnöd hallod, még csak meg se mozdulsz?
 Te bús madár! . . . A boldogságra vágyol?
 Andrásra? Az enyém, szentségtelen! . . .

IDUNA.

Szíve enyém!

ÁGNES (kaczagva).

Tiéd? te czéda, te . . .

IDUNA.

Ne vesd reám, a mi tulajdonod!

ÁGNES.

Még szólni mersz? Nem félsz, hogy össze-
zúzlak?

IDUNA.

A kérkedéstől meg nem rettenek.

ÁGNES (kaczagva).

Kezembe vagy! . . .

IDUNA.

Hidd el s kaczagj! A győztes
Mégis csak én leszek. Nevezz! Enyém
A szerelem hatalma és joga!

ÁGNES.

A jog
Isten s törvény előtt en-birtokom!
Tiéd a bűné, Sátán fajzata!

IDUNA.

Testvérem volnál!

ÁGNES.

Gúnyolsz, becstelen?

Hah, kellene a fény, a trón, a pompa?
És András kellene? Enyém . . . enyém!

IDUNA (kaczagva).

Utál! . . . megvet!

ÁGNES.

Hallgass, torkodra forr!

IDUNA.

Engem szeret!

ÁGNES.

Megejtéd, te kaján!

Te, kit testvéremnek alkotott a sors,
Hogy a szeretetet gúnyolja ki,
Légy átkozott! Balvégzetem te vagy!
Boldogtalanságom, vad szenvedésem,
Gyötrelmem, kinom, poklom: mind te vagy!
És ráadásul még — testvérem is!
Légy átkozott, míg élsz! Légy átkozott
Haló porodban is! Reád hajitom,
Fejedsz vissza szenvedésimet!
Kínozzon álmaidban s ébren is!

Szurdaljon, míg kaczagni kényszerülsz!
 Gyötörjön, hogyha csókra szomjazol!
 Marczangoljon, midőn a kéj hevít!
 Égessen folyton, mindig, mindenütt!
 Fojtson meg abban a perczben, midőn
 Legboldogabbnak képzeled magad! . . .

IDUNA (kaczagva).

Csak átkozódj: lám érzed a veszélyt!
 Enyém lesz András! . . .

ÁGNES.

Nem! Enyém marad!
 Imádom! Szentem, Istenem! Vigyázz!
 Reszkess: Én állok itten őrt!

IDUNA.

Te? . . . te?
 Csak egy szavam s téged kiüznek innen . . .

ÁGNES (gúnyosan).

S nem ejted azt a szót ki ajkadon . . .
 Te jó vagy! (Gúnyosan.) Ó kegyelmezz, Iduna!

IDUNA.

Még visszatart, hogy András tétovázik . . .
 Ne örvendj! Rábirom!

ÁGNES.

Te őt? Haha . . .

Ő szirt-erős!

IDUNA.

Szerelmünk még erősebb!

(Omodé jobbról berohan.)

TIZENHETEDIK JELENET.

Ágnes, Iduna, Omodé.

OMODÉ.

Királyném . . .

ÁGNES (megfordul).

Nos, mi baj?

OMODÉ.

Guréth szabad,

Mert börtönét megnyitá a király . . .

IDUNA (gúnyosan felkaczag).

ÁGNES (meredve áll).

OMODÉ (Idunára és Ágnesre néz).

Viaskodó szemek . . . E gúny-kaczaj . . .

El . . . el öreg (Irtózva.) EZ nem neked való.

(Elrohan jobbra.)

TIZENNYOLCZADIK JELENET.

Ágnes, Iduna, később Adalbert.

ÁGNES.

Te tetted?

IDUNA (diadalmas mosolylyal).

Én! nos látod-é erőm?

ÁGNES.

Jöttél, hogy összetörjed boldogságom!

IDUNA.

Enyémet megszerezni: ez a czélom,
Mert boldogságra vágyom én is ám!
Miért csupán te? mért? Ah, én is, én is!
Rettegj: Amit akarok, már való!
Guréth szabad... S miért? mert én kivántam.
A míg e szem kaczag s a míg ez ajk
Mosolyban fürdőzik, addig te reszkess!

ÁGNES (ki eddig eltakarta arczát, most féktelen haraggal).
Nem fog kaczagni többet, esküszöm!
Elfonnyad rajta a mosoly, az égre!

IDUNA (a bal oldali ajtó felé hátrál Ágnes elől).

ÁGNES (utána, kikiált a baloldali ajtón).
Adalbert!

ADALBERT (balról berohan, kezében tör).
 Gyilkosok!

IDUNA (irtózva).

ADALBERT.

Most számolunk!

IDUNA (kiszakítja magát Adalbert karjaiból).

(Az asztalhoz rohan.)

Hah, nékem is van fegyverem! (A jelző korongra üt.)

ADALBERT (megragadja).

Te csalfa!

IDUNA (felsikoltva).

Irgalmat, Ágnes.

ADALBERT (szúrásra emeli törét).

Irgalmat neked?

ÁGNES (megragadja Adalbert karját).

Megállj!

ADALBERT (bosszúsan néz Ágnesre).

IDUNA (vergődik Adalbert kezei között).

ÁGNES (arozát eltakarja).

Künn fokozódó zaj. Majd tisztán hallatszik „Éljen Iduna királyné“.)

ÁGNES (felkapja fejét).

Hah! . . . Éljen Iduna királyné?

(Adalberthez.) Döfd! . . . Szúrd a törödet szivébe!

ADALBERT (leszúrja Idunát).

IDUNA (a földre rogy).

András! (Meghal.)

ÁGNES (eltakarja arczát. A színpalak mögött mindig erősebben hallatszik „Éljen Iduna királyné”).

ADALBERT (Iduna fölé hajol. Tompán).

Meghalt . . .

ÁGNES (zokogva térdre esik a holttest előtt).

Nagy ég . . . Hová jutottam én? . . .

Ah . . . Hallod? . . . «Éljen Iduna királyné!»

Éljen! . . . Meghalt . . . Testvér vagyok való-
[ban? . . .

ADALBERT.

Jönnek . . . Siess . . . Magamra vállalom . . .

ÁGNES (reszketve).

Jönnek . . . Siess . . . Jönnek . . . Siess . . . Siess!

(El balra.)

(Guréth, Lodomér, Ozúr, Alpra, főurak berohannak.)

TIZENKILENCZEDIK JELENET.

*Előbbiek, Ágnes nélkül. Ladomér, Guréth,
Alpra, Ozúr, főurak, később Endre.*

MIND.

«Éljen Iduna királyné!»

GURÉTH (megdermedve áll meg).

Mi ez?

LADOMÉR.

Nagy ég!

OZÚR.

Halott . . .

ALPRA.

Ah . . . Szörnyűség!

TÖBBEN.

Meggyilkolták . . .

MÁSOK.

Szent Isten . . .

MÁSOK.

Borzalom! . . .

ANDRÁS (jön).

Miért e zaj? (Megpillantja a halottat, megdöbbenve.)

Nagy égi úr, segíts! (Aztán felbőszülve.)

Ki tette?

ADALBERT.

Én! . . .

MIND (kardot rántanak).

Halál reája! (Adalbertre rohannak).

ANDRÁS.

Megálljatok . . . Törvény elé vigyétek . . .

ADALBERT (földre hull, meghal).

GURÉTH.

Késő! . . . Meghalt . . .

ANDRÁS (Iduna mellé térdel).

Ó . . . Iduna! . . . Nagy Isten . . .

(Ladomér összetett kézzel letérdel. Mindnyájan térdre bocsátkoznak. Polyton többen és többen rohannak be és megdöbbenve állnak meg. A színpalak mögött folyton „Éljen Iduna királyné!”

kiáltás. Csoportozat.)

(Függöny.)

HARMADIK FELVONÁS.

zín: A királyi palota trónterme. A falak és az oszlopok köröskörül gyászfátyollal vannak beborítva. A szín elő részén, a jobb oldalon, trón. A fenék színfal közepén nagy szárnyas ajtó, nehéz fekete függönnyel eltakarva. Jobb és bal oldalon nagy szárnyas ajtók. (Történik az első és második felvonás után két nappal.)

ELSŐ JELENET.

Omodé, Ágnes.

(A függöny felgördülésekor csak Omodé van a színen. Gondolataiban elmerülve az egyik oszlopnak támaszkodik. Kis szünet után a jobboldali 2-ik ajtón jön Ágnes. Sápadt, minden mozgulata félelmet mutat. A fenékajtóhoz megy. Feltárja a függönnyt. A néző a másik terembe lát, a hol a ravatal áll, rajta Iduna. Körötte gyertyák, kandalláberek, testőrök.)

ÁGNES.

Minden viraszt, s a bűn is ébren itt . . .
Mindenki hallgat, csak a kín kiált!
Minden sötét, mikéntha rája ülne
A lelkem árnya s elborítaná . . .

Hideg koporsó . . . A lakója is
 Hideg. Minden hideg . . . Az élet is!
 Csupán a szív forró s a könny s a vér . . .
 Hideg világban forró szív minek?
 (Összehúzza a függönyt. Előre lép. Meglátja Omodét. Irtózva.)
 Te itt? Folyton követsz, nyomomba vagy
 Már két nap óta folyton s mindenütt!
 Szúró tekinteted kérdezve száll
 Felém s orczámat égeti . . . Öreg,
 Te sejtész . . .

OMODÉ (komoran).

Nem. — Mindent tudok, királyné!

ÁGNES (felsikolt).

Nagy Isten! . . . S átkozol úgy-é? úgy-é?
 Megvetsz, gyűlölsz kimondhatatlanul!
 A gyilkost látod itt csupán, a bűnöst!
 A testvérgyilkost, senki mást, úgy-é?
 Ki ölt, mert kénye-kedve hozta úgy!
 Tigrissé lőn, — mert vére szomjazott! . . .
 És semmi másért . . . Ó, te nem kutatsz!
 Megvetsz, gyűlölsz és átkozol!

OMODÉ.

Nem úgy!

Szerencsétlen, boldogtalan királyném,
 Előttem az vagy most is, mint, ki voltál:
 Szent!

ÁGNES (meghatottan).

És te az, kinek ismertelek:
 A jó, szelid öreg, ki véd, ki pártol...
 A többi mind ármánykodó ezudar!
 Parányi csöppek, — s mégis oly nagyok!
 Csöppek magukban, ámde óriások
 A gyűlölet magas csizmáiban...
 Te vagy csupán, ki mindig hű maradtál,
 Öreg barátom, bánatimba' társam.

OMODÉ.

Miért is kellett jönni mindezeknek?
 Miért is lőn igaz? A sejtelem
 — A tény s a bús való előfutárja —
 Rágódik bennem kínos két nap óta.
 A születése a halál vala:
 Midőn ott láttalak a holttetemnél
 S előbb is együtt Idunával... Ó,
 Miért is lőn a sejtelem valóvá!

ÁGNES.

Kérdezd: mért lett a gyűlölet a gyilkos?
 Nem én! — A pártosok gyűlölete!
 Miért tört Iduna testvére ellen?...
 A fény, a trón, a pompa, hatalom:
 Tanúm az ég, egyik sem vitt e bűnre,
 Csak az, a mi kunyhókban születik
 S a trónokon ritkán lát napvilágot:

A szerelem! Az ördögnek hatalma,
 Mi fenmaradt az Istené után,
 Hogy annak rendjét így gúnyolja ki!
 A szerelem! Ez észbontó örök
 Kac zaj, mely végig zúg a századok
 Ösvényein s a kába, gyöngé ember
 Gyarlóságának gúnyos bélyege! . . .
 E bűn titokban nem maradhatott . . .
 Te már tudod s a többi sejti-e? . . .
 Vizsgálódó szemüknek lángjai
 Orezám kiperzseli vádaskodón . . .

(Lehajtja fejét.) Megöltem Idunát, hogy András csak
 Enyém legyen, — s majd ép ezért taszít
 Magától el! . . . Nem! . . . Küzdeni fogok!
 Esküdj, öreg, hogy nem szólsz senkinek,
 Hogy nem árulsz el! Esküdj mindenekre!

OMODÉ.

Ó . . . Elárulni téged? Nem . . . Soha!

ÁGNES.

Esküdj! . . . A pusztá szónak nem hiszek!

(Szilaján.)

Midőn a testvér kigyóvá leszen
 S envére üdvét elrabolni vágják,
 S midőn a testvér-szó gyilkost jelent:
 Kinek higgyek? . . . Esküdj! Esküdj, öreg!

OMODÉ (kezét felemelve).

Mindenre esküszöm, mi szent! Az Ég
Nevére. Sírom csöndes éjjelére!

ÁGNES.

Úgy, — úgy... Nyugodt vagyok már!...

(Szünet után újra nyugtalanul.)

Istenem,

Ha nincsen sujtóbb, bosszulóbb csapásod,
Miként e rettegés: ez is megöl!
Egy szó — és minden elveszett! Hiába
Omlott a vér... a testvér-vér... Hiába!

(Fejét lehajtja aztán.)

(Merengve áll; később.)

Igazságérzet s megbánás szava
Viaskodik szívemben! Borzalom!
Ember tanulj: Szeretned nem szabad!
Mi osztályrészedül jutott: a kín!
A boldogságnak vágya bűnre visz,
A vétek boldogságra — nem, soha!
A boldogságnak vágya csalfa háló,
Melyet a sors dobott nyakadba, hogy
Megfojtson, összezúzzon, eltiporjon...
Bohó! mit törsz feléje? Élész! Elég ez!
A gyarló por-tömeg sohse epedjen
A mennynek üdvei után... Maradjon
En-légkörében!... éljen! Semmi mást!...

OMODÉ.

Szegény királyném!

ÁGNES.

Sajnálsz, jó öreg ...

Sajnálj, igen, a mért ember vagyok!
 És szánd a bűnöst, mert a szent igazság
 Vetette kárhozatba a szivét!
 A szerelem s a boldogság: e kettő...
 S most elveszítsem újra? El örökre?
 Ó rettegek a pártosok kezétől!
 Követnek mindenütt... vizsgálva arczom...

OMODÉ.

Csak balga képzelődés, semmi más.
 A félelem teremti mind e képet
 A képzelet hazug színével.

ÁGNES.

Eh...

Én megfigyeltem s látom, értem őket!
 Pártoskodók, gyűlölködők, a kik
 Nagy hangzatos szavakkal szép palástot
 Borítva átkos terveikre, egy
 Szelid nőt bűnre, vétkezésre visznek
 S egy testvért rút, áskálódó szavakkal
 En-vére ellen kényszerítenek!...
 Lépéseim vigyázzák mindenütt!

Kutatnak még, — de egykor tudni fogják.
A gyűlöletnek karja hosszú ám!

(Erélyesen.)

Levágom azt!... Megsemmisítem őket,
Mielőtt még szemükbe fut a fény
S világossággá festi a homályt!
Van még erőm, igen! Nem itta be
A szomjas kín egészen... féljenek!
Megelőzőm a pártosok hadát!
Elűzöm innen s akkor nem kutat majd!
E csarnokokban nem kísértének,
Nem vádaskodnak, égető szemekkel!
Legyűröm őket, én a gyöngé nő!

(András jön a fenék-ajtón, midőn feltárja a függönyt a ravatal
látható.)

OMODÉ.

Jön a király.

ÁGNES.

Te menj.

(Omodé el balra.)

MÁSODIK JELENET.

András.

ANDRÁS (összehúzza a függönyt).

Szegény leány!

Nyiló virág, mit észak zord fagya

Letört s szirmára az enyészetet

Dobá. (Előlép Ágneshez.)

Az én halottam is ő, nem
Csupán tiéd! megosztom bánatod,
Szép Ágnesem... Sirunk... De Iduna
Azért halott marad...

ÁGNES.

Királyi férjem,

Ma együtt gyászolsz vélem, ámde holnap

Énnékem is fölseng a gyász-dana!

Ki tudja?

ANDRÁS.

Ó e bánatos beszéd!

ÁGNES.

Nem kétes!... megvalósulhat hamar.

A pártosok mindenre képesek.

ANDRÁS.

A pártosok?

ÁGNES.

Ármánykodó nagyok!

Én látom őket...

ANDRÁS.

Ágnesem!

ÁGNES.

Királyom!

Burkolt beszéddel nem vádaskodom.
Panaszt teszek előtted, a királynál!
Oltalmaz ó a vész elől, a mit
Gyülölködő nagyok fejemre vetnek!

ANDRÁS.

Kik ők?

ÁGNES.

Mind, mind, kik udvarunkban élnek.

ANDRÁS.

És céljuk?

ÁGNES.

Félek, hogy halálom az!

Öt-hat nap óta folyton összesúgnak,
Követnek, mintha lesnék azt a perczet,
Midőn a terv megéri!... Borzalom!
Enyém vagy! Elrabolnak tőled, András!...
A gyűlölet fojtó lehe kísér...
A gyűlölet! Miért, szentséges ég?
Eddig csak forrott, ámde most kicsap...
A hódolat megszűnt s a tisztelet
Csak ottan él, a hol veled vagyok.

Orczátlanul nevet mind, mind reám,
 Miként a szolgálányra czenk ura!
 Ripők mosolylyal alkuszik szemükben
 A hódolat és annak ad helyet!
 Tekintetükkel, mintha kérdenék:
 «Királyné vagy még mindig? Hah, kiüzünk!»
 Guréth lázítja híveit s a többi
 Vezérét látja benne, ki nagyobb,
 Erősebb, mint királynéjuk maga.
 Vigyázz, mert eszközük a csalfa ármány,
 Mit készek feleserélni törrel is!
 Zászlójukon a bűn boszorka-képe,
 S igazságnak hazudják álnokul!
 És erejük a gyűlölet hatalma!
 És jelszavuk: «A hon kívánja azt.»

ANDRÁS.

Komor szavak a gyász óráiban.
 Sötét jövőt rajzolnak a szívembe!
 Hát nem nyugodhat a király soha?
 Ne félj! Kitépem a fekélyt! Kivágom
 Kérlelhetlen kezekkel, ércz-ideggel!
 Ki a király? én vagy e pártosok?
 Ki nagy Árpád utódja, én vagy ők?
 Királynéjuk személye szent! ne rettegj:
 A porba omlanak le, lábaidhoz,
 Bocsánatért esengve kérlelőn!
 Nem kél szívemből többet irgalom:

Izgága had nem érdemes reája!
 Viszálykodást nem tűrök udvaromban!
 A törvény lánczát zárom a nyakukra:
 Tiszteljek a királyné szent személyét!
 Ki téged sért, az engemet gyaláz!
 Ki rád nevet, az engemet kaczag!
 Ki téged gúnyol, rajtam üt sebet!
 Ki ellened tör, engemet talál!
 Egygyek vagyunk!...

ÁGNES (András keblére borúl. Áhitattal).

Egygyek!

ANDRÁS.

Király s királyné...

Ne félj! Résen leszek, szép Ágnesem,
 Te menj. Nyugodj le gyászos fekhelyedre.
 Két nap, virrasztás s ennyi bú között,
 Lesújt; ma itt a végső izgalom:
 A temetés. Pihenj le, Ágnesem...
 Álmodt nyugodt lesz: Öröd a király!

ÁGNES.

Megálmodom a pártosok bukását!
 Ármányos lelkek eltemetkezését
 A sírba, mit önönkezőkkel ástak...
 Nyugodt leszek: a porban látom őket,
 Görnyedve büntetés igáiban!

Hah... Onnan nem jöhetnek újra fel,
 Gyülölködő szemekkel ostromolva
 Vádaskodón, halvány orczáimat!
 Szúró tekintetükkel nem kísérek!
 Nem bolyganak köröttem, mint az árnyak!
 Megsemmisítem őket, összetiprom!
 A földre nyomom, András, a kezeddél!

ANDRÁS.

Nem az enyémmel! — A törvény jogával!

ÁGNES.

Álnok gyülölködők, rettegetek!

(Ágnes a jobboldali ajtó felé megy. Balról jön Ladomér. Meghajol Ágnes előtt, azután erősen szemébe néz. Ágnes büszke fejtartással el jobbra.)

HARMADIK JELENET.

András, Ladomér.

LADOMÉR (meghajol András előtt).

Királyom, üdv!

ANDRÁS.

Jó, hogy jössz, érsekem.

LADOMÉR.

Országos ügy hozott...

ANDRÁS.

Nem fontosabb,
Miként enyém.

LADOMÉR.

Szavad szorongva várom.

ANDRÁS.

Megúntam már izgága pártosok
Viszálykodását en-lakomba' látni!
Gyűlölködő ármányuk undorít.
Királyuk megtagadta tőlük azt,
Mit rejtve, burkolózva kértenek;
Most megteszik még nélküle s talán
Királynéjuk szent életére törnek.
Onnan találta árva Idunát is.
A tör, a honnan senki meg se sejté...

LADOMÉR (fűrkészve nézi András arczát).

Királyom, e szavak...

ANDRÁS.

Mért nézel úgy?
Vagy gyilkost gondolál-e a rokonban?
Sejtett-e más? A pártosok tanultak,

A példa hívja őket. Érsekem,
 Tudom, hogy elvben velük egyetértesz.
 De tiszteled királyodnak személyét
 S nem állsz közöttük. Halld a megbizást,
 Kutasd ki, hogy kik ők? s mik céljaik?
 Nyomukba lépsz e perczbe még. Hatalmat
 Adok kezedbe én. Fogasd el őket.
 Aztán hivass. Itéletet hozok,
 Törvény és jog szerint, pártos fejükre!
 Bizom, te benned, érsekem.

LADOMÉR.

Parancsod,
 Királyom, szent nekem . . .

ANDRÁS.

És most elő:
 Mi fontos ügy hozott?

LADOMÉR.

Nem . . . Semmi . . . semmi . . .
 E megbizással összefügg az is.

ANDRÁS.

Előre hát! Legyen itt végre rend,
 A hol a gyász örök-lakó marad!
 Boldogtalan szívem' vizsály ne sértse.
 Munkára . . .

LADOMÉR (meghajol).
 Hódolat neked, királyom.
 (András el jobbra.)

LADOMÉR (gondolkozva áll, majd a 2-ik baloldali ajtóhoz lép,
 kiszól).

Jöhettek! (Guréth, Alpra, Ozúr jönnek.)

NEGYEDIK JELENET.

*Ladomér, Guréth, Ozúr, Alpra, majd Alpra
 nélkül.*

GURÉTH (Ladomérhoz).

Nos, feltártad-é gyanunk?

OZÚR.

Mit szóla András?

LADOMÉR.

Nem tevék panaszt.

Új fény futott szemembe ime. Alpra,
 A többit hívd ide. Siess.

ALPRA.

Megyek. (El balra.)

GURÉTH.

Ha lelkemnek sugallata tudás :
 Úgy már mindent tudok. A sejtelem
 Belém kapott, mint orkán a vizekbe.

LADOMÉR.

Csak sejtelem? Az égre esküszöm :
 Való! megláttam ím a bűnnek ujját;
 Vádaskodón Ágnes felé mutat!
 Szegény honunknak gyász-fáklyája lángol.
 Szemében ég s könnyében gyúlt ki az!
 Reménye, Iduna, a sírba száll!
 És a valódi gyilkos még királyné!
 Miért is ölte volna meg Adalbert?

OZÚR.

Szerette s ő elhagyta egykoron.

LADOMÉR.

Csak egykoron s boszuja most talált?
 A szenvedélyt lehüti az idő.

GURÉTH.

Itt két czél párosult . . .

LADOMÉR.

S mind egyre tört!
 Lehull a fátyol, esküszöm! Királyunk,

Még mit se sejt. Még nem tevék panaszt,
Új terv támadt agyamban . . .

OZÚR.

És mi az?

LADOMÉR.

Türelmet, jó Ozúr! Tűrő türelmet,
Mig összegyűjti hiveinket Alpra.

GURÉTH.

Nagy Isten, mért is engedéd? A percz,
A mely jövőnk születését jelenté,
Az Idunának a halála lón!
Midőn a várnak összes csarnokába
Ujjongva elhatott a jel, a melylyel
Hirdette Iduna, hogy az, mi terv
Vala, tetté legyen, — zúgón riadt fel,
A szózat «Éljen Iduna királyné!»
S midőn beléptünk a terembe, már
Holtan feküdt a nagy csarnok kövén.

LADOMÉR.

A jel? . . . A jel? . . . Haha . . . megállj, Guréth!
Mit tervezénk: nem tudja András most sem.

GURÉTH.

Hogyan? . . . Rábirta Iduna!

LADOMÉR.

Nem úgy!

GURÉTH.

S ki adta a jelet? . . .

LADOMÉR.

Ki adta? Sejttem: Ágnes.

A gyilkost hívta ezzel . . . Vagy talán,
 Az üldöző törétől kényszerítve,
 Felejté Iduna, mit megbeszélünk
 És ő üté meg a csengő korongot.
 Felzúgott «Éljen Iduna királyné!» . . .
 Megállj! Talán e szó vala halála:
 «Királyné» . . . Tört döfött a hiúság!
 Megint egy új ösvény, a mely kigyózva,
 Miként a többi, mit már felfedeztünk,
 Egy cél felé fut: királynénk után,
 Hogy homlokára süsse elriasztón
 A testvérgyilkos Káin-bélyegét!

GURÉTH.

Megint egy új szemet lelénk a lánczhoz,
 A mely nyakába hull! . . .

LADOMÉR.

Csak óvatosság!

(Alpra jön balról, utána 30–40 főúr.)

ÖTÖDIK JELENET.

Ladomér, Guréth, Ozúr, Alpra, főurak.

ALPRA.

Mind itt vagyunk.

LADOMÉR.

Vitézek, híveink!

Megjött a percz és végre a nap is:
 A szent igazság napja itt ragyog!
 Fényén a bűn sötétje oszladoz,
 Szemünkbe föstve a bűnös alakját.
 Mit sejtelmünk sugott, az mind való!
 A szent alakkal, kit mi ugy imádunk,
 Egy gyilkos osztja meg az ősi trónt!
 Gizellának székén egy átok ül,
 A kit Ágnesnek szólít a magyar! . . .
 Királyunk azt parancsolá imént:
 A pártütőket gyűjtsem össze itt,
 Kilesve, hogy kik ők? s mik czéljaik?
 Itéletet hoz törvény s jog szerint
 Fejükre. Ime megtevém parancsát.

(Zúgás a főurak között.)

OZÚR (ijedten).

Hah, érsek! Árulónk leszel?

Földes: A királyné.

LADOMÉR.

Nem úgy!

Itéletet hoz András s büntetést!

De nem mi ránk, — Ágnesre! Értitek?

GURÉTH.

Ez rád vall, érsekem!

LADOMÉR.

Kezünkben az
 Igazság kardja tündököl s fölöttünk
 Az ég áldása . . . Győzünk, esküszöm!
 Vádolni fogjuk nyiltan, sujtolón.

(Ozúrhoz.)

Ozúr, te menj s jelentsd Andrásnak ím:
 Esztergom érseke itt várja a
 Királyt s a pártütők a büntetést.

(Ozúr el jobbra.)

HATODIK JELENET.

Ladomér, Guréth, Alpra, főurak.

LADOMÉR.

A büntetést, a mely Ágnesre sújt.

GURÉTH.

Az ősi trónról eltűnik a folt!

ALPRA.

A gyűlölet nem volt hát jogtalan!
Most ő bolyog az árnyban, és mi fönn!

LADOMÉR.

Menekszik, fél! Elfutna lám előlünk!
Ő érzi, hogy vigyázzuk lépteit
S hogy a gyanu beedzve már szivünkbe!
Ő súgta a királynak e parancsot!
Nyakunkra hág: gondolta . . . Ismerem!
Két-élű kard, mely visszacsap fejére.
Vigyázzatok! Jég-pajzsot verjetek
A szívetekre, hogy ha kér, ha sír,
Ha fuldoklón tagad: ne higjetek!
S miénk a győzelem!

MIND (lelkesen).

Miénk a győzelem!

(Nagy harsonaszó a színpalak között. Hedvig talpig gyászban, a
fenék-ajtón jön.)

HETEDIK JELENET.

Hedvig, Ladomér, Guréth, Alpra, főurak.

HEDVIG.

Mért zúg a kürt e gyászos pillanatban?
A bú között a harsona miért
Riad?

GURÉTH.

Ítéletet hoz András itt,
Lányod gyilkosa fölött, te bús
Anyá. A kürt zúgása azt jelenti.

HEDVIG.

Hogyan? . . . Az átkos elnyeré legott
A büntetést!

LADOMÉR.

Az egyik, ám a másik
Még itten él a fényben . . .

HEDVIG.

Hah, a másik?

Ki az?

LADOMÉR.

Ne kérdd! Nem válaszolhatok.
Térj vissza a halotthoz, bús anyá:
Az izgalom megárt.

HEDVIG.

Mit izgalom?

Maradok, hogy a gaz fülébe zúgjam
Vad átkomat . . . hah, bárki legyen az!

(Kürt-szó. A jobboldali ajtó feltáru. András jön. Fején korona, vállán királyi palást. Előtte viszik a királyi jelvényeket. Mellette Ágnes talpig gyászban. Mögötte Omodé, Ozúr. Nagy kíséret.

Testőrök.)

NYOLCZADIK JELENET.

*Hedvig, András, Ágnes, Omodé, Ladomér,
Guréth, Ozúr, Alpra, főurak, kíséret, test-
örök.*

ANDRÁS (Ágneshez).

A büntetés eléri őket ime,
Elégtételt adok szivednek így.

(A trónra ül. Fenn.)

Esztergom érseke, halljuk szavad.

LADOMÉR (előlép).

Parancsod szent nekem, dicső királyom.

A pártütők ezek (a főurakra mutat).

Számítsd közējük

S büntesd velők Esztergom érsekét is.

ANDRÁS.

Ah, pártütő te, érsek?

LADOMÉR.

Az vagyok.

Midőn ez átkos névvel illeted
A honfiak javát, kik ős hazájuk
Jövőjét féltve őrzik és szivükben
A meggyőződés hangja azt kiáltja:

Csak Árpád sarja ülhet itt e trónon!
 Csak Árpádé a hatalom s erő;
 A bölcsesség, mely biztos útra visz;
 Igazságérzet, mely a bűnt lerontja;
 Királyi szív, mely a hazának áldoz;
 Csupán Árpád utódja, senkimás
 Lehet vezérünk örvénylő utunkon!
 Ha pártütőnek mondod azokat,
 Úgy én is az vagyok! . . . Itélj, király . . .
 Vigyázz! megsemmisült a szó, melyet
 Tanácsaimra válaszképpen adtál.
 Irtózva mondtad-e: «Elűzni őt?
 Elűzni egy szelid nőt?» Halld, király:
 Ez a szelid nő — gyilkos!

ÁGNES (felsikolt).

LADOMÉR.

Megölette

En-vérét, Idunát! . . .

ANDRÁS.

Szentséges ég!

E vád! . . .

LADOMÉR.

Én mondom, én, dicső királyom!
 Az ország érseke vádolja őt!

HEDVIG (Ágnes mellé áll, mintha védené. Omodé eltakarja arczát. Zúgás a főurak közt).

ÁGNES (ki eddig meggörnyedve állt, daczosan felkapja fejét.
Ladomér elé lép).

Én, gyilkos? mondod? én? Ármánykodó!
Te cselszövő, hazug minden szavad!
Hah, András az enyém! (Ladomérhoz.) Enyém!
Enyém!

Nem rablod tőlem el! . . . Te vádolod
Királynédnek személyét? Vissza, ördög!
El a pokolba, az a te helyed!
Te förtelem, a büntetés alól
Kibújni vágyol és reám hajítod
E vádat, hogy utad legyen kifutni!

ANDRÁS.

Érsek, bizonyrágot!

ÁGNES.

Királyom, András!
Nem-é elég bizonyrág a szavam?
Királyasszony szava?

ANDRÁS.

Nem a királyné,
De vádlott áll előttem s nem király
Ül itt, hanem bíró!

LADOMÉR.

És itt nem érsek,
De vádló!

GURÉTH.

És mi mind nem pártütők,
Hanem tanúk . . .

HEDVIG (Ladomérhez).

Ne bántsd a lányomat!
Egyik meghalt . . . Kiméld a másikat . . .

ANDRÁS.

Bizonyágot, különben visszaszáll
A büntetés a vádolókra majd!
Nagy ég, segíts!

LADOMÉR.

Halld hát szavam, királyom!
A mi gyanút dobott szivünkbe, ez
Vala: — szemed bár elkerülte tán —
Mindenki ott virraszta a halottnál;
A bús anya lányát siratta benne;
Egy elveszített kincset te, király;
Mi mind a hon reményét! S a királyné?
Lábát se tette be a nagy terembe,
A hol a ravatal gyászolva áll.
Benézett néha s nyomban elfutott.

Bolyongva járt a csarnokok kövén
 És ott, a hol Adalbert töre sújtott.
 A gyilkos fél az áldozat szemétől
 S a tett helyére mindig visszatér!

ÁGNES (felkaczág).

És ez bizonyosság? Udvarunk bolondja,
 S nem érsek! Az vagy!...

Rettentő bizonyosság!

Mert nem valék a holtnál? Elfutottam!
 Nem tőle. Tőletek, ti átkozottak!
 Irtózatot vertek szivembe mind,
 Még akkor is, ha csak élémbe álltok!
 Zokogva jártam itt e csarnokokban? ...
 És ez bizonyosság?

LADOMÉR.

Mondtam-é, hogy az?
 Ez költé fel gyanunk! ... Úgy? Elfutottál?
 És tőlünk? Láttad, hogy kutatgatunk!

ANDRÁS.

Beszélj. Tovább! Bizonyságot nekem!

LADOMÉR.

A sejtelem belénk szállt. A jelek
 Sötét kezükkel mindent megmutattak.
 Emlékezénk, hogy királyasszonyunk

Sejtette terveinket, s tudta azt,
Hogy Iduna velünk megy egy uton.

ANDRÁS (meglepetve néz Ladomérra).

LADOMÉR (folytatva).

A trónját félté . . . Most elő, tanúk!

(Guréth, Ozúr, Alpra előlép.)

GURÉTH.

Mi, mind! Ezért rakott lánczot kezemre.

ALPRA.

Azt mondta: «A halál jutalma annak,
Ki a helyére vágyik.»

OZÚR.

Szent igaz!

(Zúgás az urak közt.)

ÁGNES (kétségbeesve).

Király, ne higyj! Pártoskodók! . . . Pogányok!
A gyűlöletre oh ne hajtsd füled! . . .
Az egyik megboszálni vágyik im
A börtönét . . . A többi hittelen!

ANDRÁS.

Érsek, tovább. Ez mind még nem bizonyosság.
A szónak más értelmet ad gyakorta,
Ki hallja, mint, ki mondja azt. Tovább . . .

LADOMÉR.

És ebből is más értelmet facsarhat?
— Figyelj, — midőn a nagy terembe rontánk,
Holtan feküdt a földön Iduna . . .
S a hátsó ajtón lopva ment ki Ágnes.
Tanúk! . . .

GURÉTH.

Mi mind!

A FŐURAK.

Mi mind!

HEDVIG.

Szentséges ég!

(Irtózva húzódik Ágnestől.)

ANDRÁS.

Ó, ha igaz a vád: a büntetés
Nem kérdi majd, hogy trónon ül a tettes!

ÁGNES.

A látszatot jól összefontad, érsek.
Hogy hálót vess nyakamba! Öröm Andrást . . .

Te por, te csöppnyi féreg, ellenem törsz?
 Felelek a szavadra? — Ott találtál?
 De elfelejtetd: én előbb jövök,
 Miként ti, — ám ő már halott vala . . .
 No most beszélj! . . . Haha . . .

LADOMÉR.

Beszélek is.

Ki adta a jelet?

ÁGNES (felkaczag).

Hogy kapkod . . . András! . . .

Ki adta? Iduna. Segítséget
 Hívott.

LADOMÉR.

Honnan tudod? Ott sem valál!

ÁGNES.

Csak sejtem — és ha ilyenén beszélsz,
 Úgy nincs eszed, mely gondolkozni képes!

LADOMÉR.

Mindenre megfelel . . . Dicső! Remek!

(Hirtelen.)

Omódé lépj elő!

ÁGNES (ijedten Omodéra kiállt).

Megállj! Maradj!

ANDRÁS.

A trón elé, Omodé! . . . Lesz-e hát?

(Omodé András elé áll, Ágnes sápadva hallgatja a továbbiakat.)

LADOMÉR (Omodéhoz).

Te a királyné híve vagy . . .

OMODÉ.

Igaz!

Nem is ólalkodó, miként ti mind!

LADOMÉR.

Felelj. A hírt te vitted meg neki,
Hogy a király Guréth lánczát leoldá.
A csarnokokban vártad a királynét.
Kerested mindenütt. Én láttalak.

TÖBBEN.

Mi is.

LADOMÉR.

Néhány rövidke percz után
Halott volt Iduna. Felelj az égre!
Midőn te végre megtaláltad őt,
Ott volt-e véle együtt Iduna?
Felelj öreg.

OMODÉ (remegő hangon).

Hagyjátok az aggastyánt!

ANDRÁS.

Beszélj! Királyodnak parancsa ez!
Igazságot! . . .

OMODÉ (tétovázva).

Feleljek . . . Istenem!
A nyolczvan év nem volt olyan súlyos,
Miként e percz!

ANDRÁS.

Omodé, válaszolj!

OMODÉ (könyörögve néz Ágnesre, eléje térdel).

Királyném . . . hallod? Ó, az eskű!

ÁGNES (eddig eltakarta arczát, most a trón elé lép. Szavait
megdöbbenve hallgatják, András sápadtan előrehajol trónján).

ÁGNES (Omodéhez).

Ne szegd meg esküdet, te jó öreg!
Ne légy te is bűnös. — Majd szólok én! . . .

(Felemeli fejét.)

András, királyom és ti többi mind . . .
Halljátok im szavam! Én gyilkos nem
Vagyok. Csak Iduna birája voltam!
Egyért küzdöttünk, egynek birtokáért;
Te érted, András, szentem, istenem!

. . . Ne borzadozz! . . . Enyém vala a jog,
 Övé a csalfaság! De most enyém
 A bűn, — övé a könnyezés, a részvét!
 A szájalomnak könnye érte ég,
 A gyilkos asszonynak már nem jutott!
 Csak átok, káröröm s gyűlölködés,
 Mi mindig része volt, mióta él!
 «El az utunkból», ez volt óh a jelszó,
 Ez volt a sorsom mindig, emberek!
 A hon kívánja! — félre Ágnes! . . . El! . . .
 A kún is élni vágyik! — El hamar!
 Boldogságot kér Iduna! . . . El . . . el!
 Az útból félre! Mindig . . . Mindenütt!

(Kétségbeesve.)

Látom a szemedben az ítéletet!
 Ne mondd ki még! Hallgasd szavam, király!

(A trón léposójére esik.)

Tudod, mi a szerelem? — A pokol
 Szíve a szerelem, mert abból él az,
 S a szív szerelme a pokol . . . Igen!
 Hah, az vezette azt a gyilkot! Érted?
 Tudod, mi a világ? — Gyűlölködés!
 Tudod, mi az igazság? — Czéda asszony,
 Ki festi arczát s minden pillanatban
 Más-más ölében ül és mindeneknek
 A csókját kelletti, de díjazással!
 Tudod, hogy mit jelent e szó: testvér?
 Gyilkost és semmi mást! . . . Hah . . . Igen!

A kín kifordít mindent jellegéből,
 Miként a vágy. — Rokonok mind a ketten.
 A kín szüli a vágyat és a vágy
 A kint . . . A bűnt meg együtt mind a ketten!
 Adalbert vágyódott testvéremért,
 A vágy kinná lett benne s jött a bűn!
 Csak kint ojtott szívembe Iduna,
 Ez szülte vágyam boldogságomért!
 A kettő együtt meghozá a bűnt! . . .
 S feltámadott a kín . . . Hah, érted-e?
 Más Ágnes áll előtted. Egy bűnös,
 Ki fél a naptól, mert az oly sötét . . .
 A ki borzongva fut az emberektől,
 És a magánytól elszörnyedve fél . . .
 A ki melegben a pokol tüzét,
 Hidegben bűnének fagyos lehet
 Irtózva érzi! . . . A kinek szívében
 Igazság-érzet s megbánás lakik!

(Zokogva.)

Büntess! . . . Itélj! . . . Előtted görnyedek,
 Büntess, a mért ember vagyok! Itélj el,
 A mért erősebb volt szívem szerelme,
 Mint a testvéri láncz! Büntess, király,
 Mert én bolond a boldogságra vágytam!
 Itélj el, mert nem hagytam a jogom!
 Büntess, a mért szeretlek és imádlak! . . .

(Hosszú csönd. Az urak zavarban néznek össze.)

ANDRÁS.

Tanúm az ég és mind, kik itt köröttem
 A csönd leplébe burkolódnak im,
 Hogy sem tanács, sem Iduna sirása
 Nem vitte lelkemet te ellened!
 És hogy agyamban még e gondolatnak
 Enyésző árnya lopva sem suhant át!
 Megtartám eskümet és hű maradtam!

ÁGNES (zokog).

Annál irtóztatóbb az én bűnöm!
 Annál nagyobb lesz szenvedésem is!

ANDRÁS (feláll, remegő hangon).

Népem! Királyod szól hozzád e trónról.
 Ez asszonyt én nem ismerem, elüzöm!
 Nem osztom széketem gyilkossal én!
 Megtagadom, magamtól eltaszítom!
 Ki innen, gyilkos! El e csarnokokból!
 Itt az igazság trónol s nem a bűn!
 Itt fény honol s nem vétkednek sötétje!
 El, gyilkos asszony! megszűnt a frigyünk.
 Ez a király szava. — Az emberé: (sajnálkozó
 hangon).
 Szánlak szegény . . .

ÁGNES.

Ő megbocsát! Nagy ég!

ANDRÁS.

Nem. Megbocsátani nem a király
 Hatalma s nem az emberé. — Az égé!
 Csak könny fakadhat a király szemében
 S az embernek szívében szánalom.
 A büntetés elér. És enkezemtől!
 Mutatva mindeneknek: a király
 A bünt nem tűri ön-lakába sem!
 A tör megölte a testvéredet,
 Férjed, királyod szívét szúrta át
 És visszaszállt magadra: összetört!
 Mit a tanácsosok és Iduna
 Sirása el nem ért: ez meghozá!
 A büntetés megérdemelt, habár
 Birád szemében szánalom ragyog.

ÁGNES.

Ő megszánt! András sajnál, Istenem!
 A szánalomnak könnye a bűnös
 Szívére hull s kigyújtja zord sötétjét,
 Mert rajt' a megbocsátásnak legelső
 Sugára rezg . . . Ah, hallottátok-é?
 Az ég joga a bűnbocsánat-osztás!
 Nem félek én! Az Istennek szeme
 Belát a szívbe s úgy itéli meg,
 Mit gyalgó ember készpénzül fogad,
 Okot s a lélek kínját nem kutatva,
 Ő fontolgatva, így itéli meg!

Az emberek szívét a gyűlölet
Vezérli, ám az Istenét: bocsánat.

HEDVIG (Ágneshez lép).

Leány . . .

ÁGNES.

Anyám!

HEDVIG.

Ne vedd ajkadra óh!
Anyád? A te anyád? Hah, megtagadlak!
Gyilkost nem hordtam a szívem alatt!
Légy átkozott! — Ó, az anyának átka
A természetnek átka! — Érted-e?
Nincs gyermekem, lehullott mind a kettő
Szívemről, mint két hervadó virág!
Az egyiket a másik ölte meg,
Elfonnyasztotta, hah, kiszívta véréét!
A másikat a szél fagyos lehe
Gyilkolta meg! A szél! Az anya átka!
Te élsz, igen s nem létezel nekem!
Szívemben Ágnes — ó az nem te vagy!

(Zokogva.)

Nincs gyermekem! siratom mind a kettőt!

ÁGNES (gépiesen).

Az anya átka, természetnek átka . . .
A kripta népesebb lesz két lakóval,
De a pokol csak egygyel, Istenem!

(Andráshoz.)

Hallám ítéleted! megyek . . . megyek . . .

OMODÉ.

Elbújdosom veled, szegény királyném!

ÁGNES (Omodéhoz meghatva).

Te vagy csupán enyém . . . mindenki elhagy!
Mindenk, csak te nem!

OMODÉ.

Veled valék

A fényben, ott leszek a gyászban is!

ÁGNES (indu!).

ANDRÁS.

Megállj! Nem úgy! Nem bujdosásra szól
Ítéletem Frigyünk im szertetépvé,
A szent atya feloldja teljesen.
A börtönöd, im halljad, a kolostor!
A megváltásod, — értsed — a kolostor!

ÁGNES.

Ítéleted dicső! Ó, hála néked! . . .
A szent kolostor integet nekem . . .

OMODÉ.

De én elbújdosom . . . Ó, nem való
Nekem e fény s e sok gyűlölködés!

ÁGNES.

Tiéd a bujdosás! Enyém a zárda!
Ott jó nekem. A kolostor homálya
Világosabb, miként a szörnyű bűné!
A mécsnek kis világa fényesebb,
Miként a tróné: nincs rajt' semmi szenny!
Apácza-öltöny szebb, miként a bíbor:
Az tiszta, ám ez vérrel öntözött!
Világot és ruhát cserélek im,
De a fejet s a szivet nem lehet!
E fejben itt a bűn emléke mindig,
E szívben itt a szenvedés, a kín!
E fejben a lemondás gondolatja,
E szívben itt a lemondás maga!
E fejben itt a régi, régi árnyak,
E szívben itt a régi szerelem!
András, ítéltél! . . . Ime eltaszítál . . .
A büntetés jogos — és én imádlak!

(Megragadja András kezét, megcsókolja, aztán jobbra el, Omodé
utána.)

HEDVIG (zokogva).

Megátkozám . . . De mégis a leányom! . . .
Vigaszt szegénynek és bocsánatot! (Ágnes után
rohan.)

TIZENKILENCZEDIK JELENET.

Előbbiek. Ágnes, Hedvig, Omodé nélkül.

ANDRÁS.

A bűnösökre sújta az ítélet,
De a királynak szívét zúzta össze!

LADOMÉR.

Kriptába tér ím Iduna! ne szálljon
A sirba szép hazánk jövője véle!

ANDRÁS (érczes hangon).

Igaz! Munkára fel e gyász után!
Fel tette, új erőre, magyarok!
Királyotok boldogtalan, hanem
Hazánk viruljon, boldoggá legyen!
Munkáljunk hát ezen, szentelt erővel!
Belátás, bölcsesség vezesse népünk!
Itáliában fölleg tornyosúl:
A trónra vágyó újra szembe jön!
Köszöntsük Martell Károlyt fegyverünkkel!

LADOMÉR.

S ha már letörted, mit nyersz oh vele
 Utolsó Árpád? (hirtelen). Újra éledek!
 Szabad vagy ím, szabad, fölkent királyom!
 Királynét kér e hon! . . .

ANDRÁS.

Jó érsekem,

Megállj! Számolj az érzelemmel is.
 Ne ültess senkit mellém gondolatban.
 Ez a jövőnek titka!

LADOMÉR.

Szép hazám,

Ujjongj! Ha még titok, úgy már remény!

(Harangszó. A fenék ajtón a függönyt szétvonják. A ravatal
 gyertyák és örök között.)

A temetés kezdődik . . .

ANDRÁS.

Jőjjetek (leszáll a trónról és a fenék ajtó felé megy).

GURÉTH.

Éljen sokáig a király!

Mind (kardot rántanak, lelkesen).
Éljen!

ANDRÁS (keserűen).

Sokáig éljek? — Ne átkozzatok!

(A fenék ajtó felé halad. Mind letérdelnek a kik előtt elmegy,
megcsókolják palástját. Csoportozat. Lassú harsóna-szó. Harang-
zúgás.)

(Vége.)

IV.

CHARITAS

TÖRTÉNETI SZOMORUJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

VÁRADI ANTAL

V.

ILONA KIRÁLYNÉ

TÖRTÉNETI DRÁMA HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

ENDREI ZALÁN

VI.

IV. ISTVÁN

TÖRTÉNETI TRAGÉDIA ÖT FELVONÁSBAN

Irta

SOMLÓ SÁNDOR

VII.

SZENT MARGIT ASSZONY

SZOMORUJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

VÁRADI ANTAL

VIII.

A KIRÁLY ARÁJA

VERSES VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

FÖLDES IMRE

IX.

A KIRÁLYNÉ

TRAGÉDIA HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

FÖLDES IMRE

X.

DACZOS LELKEK

VERSES VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

FÖLDES IMRE

★

Minden egyes kötetnek ára 2 korona.

Megrendelhetők :
a Magyar Tudományos Akadémia könyvkiadó
hivatalában

(Budapest, V. Akadémia-utca 2. sz.)